

HET TIJDSCHRIFT
VOOR DE

Politie

ONAFHANKELIJK OPINIEBLAD • NUMMER 2 • 2025 • WEBSITEVOORDEPOLITIE.NL

POLITIE- EN JUSTITIEVERSLAGGEVER WIL THIJSSSEN

“Zorg dat je communicatiestrategen en woordvoerders benaderbaar, makkelijker bereikbaar en coöperatief zijn”

→ pagina 16

NIEUWE COLUMNISTE JANINE JANSSEN

“Als je thuis door problemen niet gezien wordt, dan zien de straat en de criminaliteit je helaas wel.”

→ pagina 20

Alledaags politiewerk

BETEKENISVOLLE ONTMOETING TUSSEN BURGER EN POLITIEMENS

Gompel&Svacina

Patrick van Schie (red.)

175 jaar Grondwet van Thorbecke

In 1848 kwam in Nederland de 'Grondwet van Thorbecke' tot stand. Ondanks grondwetswijzigingen nadien staat deze in hoofdzaak nog altijd als een huis. Over deze Grondwet is in de loop der jaren veel geschreven. Onbelicht bleef echter wat de invloeden vanuit het buitenland zijn geweest. Vanaf eind achttiende eeuw werden immers overal in Europa liberale grondwetten geproclameerd dan wel bestaande grondwetten liberaler gemaakt. Thorbecke en zijn medegrondwetgevers opereerden dus niet in een vacuüm. De Nederlandse grondwetswijziging in 1848 maakte deel uit van een breder fenomeen in Europa.

In dit boek worden in het bijzonder de invloeden belicht die de constitutionele vormgeving van Groot-Brittannië en de liberale Grondwet die in 1831 in het zopas van Nederland losgescheurde België van kracht werd, op de Nederlandse Grondwet hebben uitgeoefend.

De teksten zijn een uitwerking van voordrachten op een colloquium dat in 2023 werd georganiseerd door Liberas en de TeldersStichting. Het boek bevat bijdragen van Peter Laroy, Thomas Leys, Stefaan Marteel, Simon van Oort, Patrick van Schie (tevens redactie), Christoph de Spiegeleer en Mathijs van de Waardt.

Dit boek verscheen in de reeks TeldersStichting Geschriften.

Marc Cools

Nico Gunzburg

Een 'vooraanstaande persoonlijkheid'

Nico Gunzburg (1882-1984) leidde een uitzonderlijk leven in een tijd van grote politieke, sociale en morele vraagstukken. Als joodse migrant ontvluchtte hij de Russische pogroms en vond een nieuw thuis in Antwerpen. Daar groeide hij uit tot een invloedrijk advocaat, hoogleraar, flamingant en liberaal-humanist. Al op jonge leeftijd sloot hij zich aan bij de vrijmetselarij.

Hij streed voor de vernederlandsing van het recht, stichtte als decaan het Instituut voor Criminologie aan de Gentse universiteit en speelde tijdens de wereldoorlogen een rol in de diplomatie. In ballingschap werkte hij mee aan de voorbereiding van het Neurenberg-tribunaal en zette zich via internationale organisaties in voor de wederopbouw van een rechtvaardige wereldorde. Na de Tweede Wereldoorlog hervatte hij zijn werk in België en bleef tot op hoge leeftijd professioneel actief, tot in Indonesië.

Deze biografie brengt het fascinerende verhaal van een man die zijn lange leven ten dienste stelde van recht, rede en menselijkheid.

Alledaags politiewerk

Deze editie zet de spotlight op het alledaags politiewerk. Dat is nodig, want je kijkt daar zo overheen. Menig jaarplan rept over de grote maatschappelijke vraagstukken en dat richt de focus. Ondermijning bedreigt onze samenleving, hyperdiversiteit zorgt voor nieuwe uitdagingen, polarisatie zet de boel onder druk, de digitale transformatie vraagt nieuwe vaardigheden en werkwijzen. Dit bepaalt de agenda's.

Alledaags politiewerk gebeurt echter in het klein en in het nu. Het lijkt onopvallend. Toch komt de essentie van politiewerk vooral tot uitdrukking in de betekenisvolle ontmoeting tussen burger en politiemens. Politiewerk is niet bezig zijn met een vraagstuk, het is ontmoeting. In die ontmoeting wordt recht gedaan, daar wordt hulp geboden. Het is het moment waarop vertrouwen wordt versterkt of wordt afgebroken. Hierin vinden politiemensen voldoening of raken ze juist beschadigd.

Wat is alledaags politiewerk eigenlijk? Volkskrantjournalist Wil Thijssen verdiept zich daarin in haar rubriek 'Die ene melding'. Ze deelt de verhalen met haar lezers. Zij ontdekte, zo lezen we in ons interview, dat gewoon politiewerk bijna nooit gewoon is. Dichter des vaderlands Esther Naomi Perquin bracht dat eerder in ontroerende gedichten tot uitdrukking. De fotograaf Wouter Zaalberg liet het zien in het mooie boek *In blauw licht*. Politiemensen weten het uit ervaring. Allemaal kunnen ze erover meepraten. Zij die het vermogen hebben daarover te schrijven, hebben er boeken over gemaakt. Ivo Recourt, Lieke Hester, Joop van Riessen, Diederik de Geus, John Pel, Johan van Kastel, Jacco Bezuijen, Jim de Koning en vele anderen. Hun boeken bevatten indringende, ontroerende, soms bizarre verhalen over mensen

en wat politiemensen doen omdat ze dat op dat moment goed achten. Nagenoeg altijd gaat het om situaties van verstoring, afwijkingen van het normale, vaak crisisachtig en met gedoe en emotie. Vrijwel altijd gaat het om hoe mensen *geraakt* worden. Het doet zich alle dagen voor.

In haar eerste column spreekt Janine Janssen, onze nieuwe vaste columnist, over alledaags huiselijk geweld, dat iedere keer ingrijpend is en grote gevolgen heeft en daarom ook niet alledaags mag heten. Lieke Hester heeft het over het redden van suïcidale jongeren. Jeanine Nas en anderen schrijven over het goed begrijpen van een alledaagse melding aan de balie en 'Schurende verschillen' gaat over hoe jongeren zich onbegrepen en niet gehoord kunnen voelen.

Een legitieme managementvraag is hoe het alledaagse politiewerk zo efficiënt mogelijk kan worden afgedaan. Ook daarover gaan artikelen, over slimmere afdoening van de noodhulp en van winkeldiefstallen. De *hogere* professionele vraag, die Jan Nap en Anne Berntszen stellen, is hoe het betekenis- en waardevolle in het politiewerk voorop blijft staan. Zij nodigen uit om precies te kijken en het daarover te hebben, want betekenis wordt niet in het groot en in de toekomst gemaakt, maar in het nu in de ontmoeting tussen politie en burgers.

Het thema van deze editie moedigt aan om met aandacht, specifiek, waardenvol en belangstellend naar politiewerk te kijken en erover te spreken. Dat lukt uit om met politiemensen in gesprek te gaan over goed en beter politiewerk. Zo wordt ook alledaags politiewerk toekomstproof. •

Jaco van Hoorn
Hoofdreducteur

HET TIJDSCHRIFT
VOOR DE

Politie

NUMMER 2 • 2025

Foto: Meesters Multi Media

6

Lector Jan Nap en aspirant-politie-agent Anne Berntsen betogen dat de **complexiteit van het werk** in samenhang met de **ontwikkeling van de samenleving** zich slecht verdraagt met de gedachte dat een politiemens 'uitgeleerd' is.

Foto: Erik Laan

16

Wil Thijssen is politie- en justitieverslaggever voor de *Volkskrant*. Redactieleden **Sara Stronks** en **Jaco van Hoorn** spraken met haar. Thijssen: 'In elk optreden moet de politieman of -vrouw handelen naar zijn of haar **beste oordeelsvermogen** en met 'de inzet met alles wat we kunnen'.

Foto: Fleur Mulder

28

Politieagenten worden wel getraind in het gebruik (en niet-gebruik) van hun fysieke wapens, maar nauwelijks in het inzetten van hun eigen, **geweldloze kwaliteiten**. Marjon van Gelderen ontwikkelde samen met haar team het initiatief '**ontwapens**'.

Coverfoto
Meesters Multi Media

Colofon

Nummer 2, jaargang 87

Verantwoordelijk uitgever
Mr. Stephan Svacina
Gompel&Svacina bv
Antwerpen / 's-Hertogenbosch
info@gompel-svacina.nl
www.gompel-svacina.eu

Hoofdredacteur
Drs. Jaco van Hoorn MPA

Redactie

Dr. Maud van Bavel, Ruben Boomsma MSc, Marcel Bruinsma MBA, dr. mr. Barbara van Caem, Stan Duijf MSc, mr. Philippe Estourgie, Nicolien Kop, dr. Edwin Kruisbergen, dr. Wouter Landman, mr. dr. Joery Matthys, prof. dr. mr. Marc Schuilenburg, dr. Ronald van Steden, dr. Sara Stronks, prof. dr. Pieter Tops, Lisanne de Weerd MSc

Eindredactie en redactieadres

Jan van Balkom MA
+31 (0)6 13470687
Achterstraat 95
5268 EB Helvoirt
jan.vanbalkom@gompel-svacina.nl

Boekenredactie en recensies

Dr. mr. Barbara van Caem
Alpen Rondweg 23
1186 CV Amstelveen

Foto: Meesters Multi Media

32

In de justitiële keten moet er ruimte zijn voor **particulier initiatief**. Karijn van Doorne en Maurits Sanders illustreren met behulp van de 'winkel-diefstal-aanpak-ladder' hoe daar bij **winkeldiefstal** gestalte aan kan worden gegeven.

Foto: Meesters Multi Media

41

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) riep begin dit jaar op tot een breed debat over de **herijking van het veiligheidsbestel**. Onderzoeker Marnix Eysink Smeets legt uit wat er aan het onderzoek ten grondslag lag.

En verder

Columns

- 20 **Janine Janssen:**
De dubbelzinnigheid van alledaagsheid
- 31 **Lieke Hester:**
De impact van woorden
- 40 **Maurice van Heemst:**
Is er wel een dag hetzelfde bij de politie?

En meer ...

- 11 **Sandra ter Woerds en Christel van Sambeek:**
Regisseurs Zorg & Veiligheid
- 21 **Astrid Scholtens en Ira Helsloot:**
Pleidooi voor brede basispolitietoek
- 36 **Jeanine Nas et al.:**
Begrijp je politiewerk ook echt?

Vaste rubrieken

- 26 **Gelezen**
- 46 **Geslaagd**

Verder lezen op de website

Advertenties

Irene Schaddelee-Pesch
+31 (0)6 23700323
info@is-acquisitie.com

Abonnementen

Het Tijdschrift voor de Politie verschijnt vier keer per jaar en is gratis voor politiemensen. Overheid/instelling/zakelijk: €182,50. Privépersoon: €91,50.

Abonnementen lopen per kalenderjaar en worden automatisch verlengd, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze abonneeservice wordt opgezegd.

Abonneren kan via www.websitevoordepolitie.nl of via onze abonneeservice.

Gompel&Svacina Abonneeservice

Postbus 105
2400 AC Alphen aan den Rijn
Tel. NL: 0031 (0)172476085
Tel. BE: 0032 (0)25888745
E-mail: TVP@spabonneeservice.nl

De dagelijkse praktijk verdient meer aandacht

DE STRATEGIE TOONT ZICH IN HET ALLEDAAGSE

Enige tijd geleden werd op de Politieacademie afscheid genomen van Rik de Boer. Rik gaf in de afgelopen jaren leiding aan het BPO, het basispolitieonderwijs. Nogal belangrijk. Het is de plek waar jonge mensen zich ontwikkelen tot politiemensen. Dat is niet niks. Immers zien we in het handelen van politiemensen ‘de rechtsstaat in actie’. Dat was altijd al een indrukwekkende gedachte. Maar in deze tijden, waarin we zien en ervaren dat een democratische rechtsstaat helemaal niet vanzelfsprekend is, begrijpen we steeds beter het belang van de opgave van (jonge) politiemensen.

Lukt het om die grote verantwoordelijkheid geloofwaardig waar te maken? Hoe rusten wij hen toe en hoe ondersteunen wij hen in hun dagelijkse praktijk bij die moeilijke opgave? Het afscheid van Rik de Boer stond in het teken van blauw vakmanschap. Hij wilde dat graag nog eens onder de aandacht brengen als waardevolle methode om politiemensen te helpen in het ontwikkelen van hun vakmanschap.

Politiewerk is moeilijker dan het vaak lijkt

Het hoeft eigenlijk nauwelijks betoog dat het, gelet op de missie van de politie – waakzaam en dienstbaar staan voor de waarden van de rechtsstaat –, inderdaad van vitaal belang is dat de politieorganisatie haar mensen maximaal ondersteunt bij de opgave om de missie

dan ook in de praktijk waar te maken. Dat gebeurt nu dus niet. En nu kan u als lezer natuurlijk meteen verontwaardigd steigeren en wijzen op allerlei plannen, goede bedoelingen, initiatieven, curricula, leiderschapsontwikkelingen, onderwijsinspanningen, etc. Maar hoe ziet de ondersteuning van politiemensen in hun praktijkontwikkeling er feitelijk uit? Laten we gewoon eens kijken naar wat er in de praktijk gebeurt.

Wie dat doet, ziet dat politiemensen in de uitvoering – uitzonderingen daargelaten – goeddeels aan hun lot worden overgelaten. Van een aanwezige leiding of een systematisch helpen in hun praktijkontwikkeling is nauwelijks sprake. Dat geldt voor ervaren politiemensen, maar ook voor studenten. Alleen al het vinden van voldoende, laat staan bekwame praktijkbegeleiders, is een ‘hell of

Over de auteurs

Anne Berntsen is aspirant-politieagent GGP in de eenheid Midden-Nederland. Dr. Jan Nap is lector Waardevolle praktijkontwikkeling aan de Politieacademie.

“Als je wilt weten wat de strategie is, moet je kijken naar wat er in de praktijk gebeurt.”

Jan Wiarda, oud-korpschef van Utrecht en Den Haag

a job'. Vaak lukt dat niet. Dat is geen verwijt naar individuele politieleiders, maar een systemisch probleem. De politieorganisatie en de wijze van besturing leiden ondanks mooie woorden over verbinding, het goede gesprek en nabijheid, onbedoeld en ongewild tot 'onverschilligheid voor de alledaagse praktijk'. En dat is wat anders dan 'ruimte voor professionals'. De leiding of ondersteuning wordt doorgaans pas zichtbaar als er een heel groot incident is of als er iets is misgegaan. Als er bijvoorbeeld een klacht wordt ingediend of als de (vermeende) misser de media haalt. De reactie van de leiding is dan primair gericht op 'damage control' waarbij de misser als ongewenste uitzondering wordt geduid; de collega ging helaas 'de mist in' maar in het algemeen 'zijn wij zo niet' of is dat niet de politie die we willen zijn.' Daarmee doen we het vak en de collega's in de uitvoering tekort en missen we kansen op ontwikkeling. Dat is zonde.

Nieuw is dit allemaal niet. In de boekjes over blauw vakmanschap (2001) lees je dat één van de aanleidingen om daarmee te beginnen was dat het leren en ontwikkelen van het politievak aan het toeval werd overgelaten. En een zorg was ook dat 'organisatietekorten' werden afgewenteld op individuele politiemensen en dat dat niet fair was.

Dat afwentelen is pijnlijk, maar het draait hier niet om personeelszorg, al is dat ook een belangrijk thema. Het draait om de erkenning dat politiewerk niet zomaar een baantje is, dat er veel op het spel staat. In de alledaagse praktijk tonen we het politiegezicht. Politiewerk is een eindeloze rij van 'morele micropraktijken' waarin politiemensen en burgers elkaar ontmoeten. In die ontmoetingen wordt al dan niet waargemaakt en ervaren dat de politie een 'macht ten goede is voor eenieder'. Het alledaagse werk toont de betekenis die we aan de missie geven. Daarom is het strategisch; daarom verdient het meer aandacht.

1 De casus 'De wijkagent bezoekt een demonstrant' is hiervan een recente spraakmakende illustratie.

In elk handelen van politiemensen staat iets op het spel

Terug naar het afscheid van Rik de Boer. Daar ontmoetten de auteurs van dit artikel elkaar en ontdekten dat het leren in en van de praktijk, ook in PO2I – ondanks mooie curricula, prachtige portfolio's en eindeloze reflectieverslagen – nog steeds een ondergeschoven kindje is.

Er is wel veel aandacht voor het invullen van reflectieformulieren, maar niet voor het leren in de reële praktijk. Reflectie verschuift van middel naar doel. Het portfolio moet gevuld worden. De uitgangspunten van PO2I zijn prachtig, maar de kloof tussen goede bedoelingen en praktijk is nog pijnlijk groot. Dat ervaren de studenten.

Het bijzondere is dat we ook ervaren hebben dat het echt anders kan. Het ernst maken met het daadwerkelijk ontwikkelen van politievakmanschap is geen hogere wiskunde. In Midden-Nederland is een pilot gestart die dat laat zien. In leerteams wordt gewerkt met blauw vakmanschap², aangejaagd door een sterk geëngageerde Kees Bangma. Het blijkt een zeer waardevol antwoord op de behoefte van jonge politiemensen. Zij voelen zich ondersteund in de ontwikkeling van hun vakmanschap. Het versterkt het zelfvertrouwen waarmee zij de straat opgaan. Je zou kunnen zeggen dat het hen helpt om 'stevig te staan in deze tijd'.

Leren in en van de praktijk

In het alledaagse politiewerk wordt de 'rechtsstaat in actie' getoond. Niet op papier maar in het werk wordt de missie al dan niet waargemaakt. In elk handelen van politiemensen staat echt iets op het spel. Van collega's wordt veel gevraagd. Wat het politiewerk mede zo moeilijk maakt – al wordt dat vaak onderschat – is dat de verhouding met de burger inherent spanningsvol is. De relationele politie is niet eenduidig. De politie beschermt de burger, maar begrenst de burger ook. Er is een 'naast de burger' en een 'tegenover de burger'. De politie heeft onvermijdelijk een Januskop voor de burger (is de politie met of tegen mij?) en andersom heeft ook de burger voor politiemensen een dubbelkarakter (ik moet als politiemens de burger vertrouwen maar ook wantrouwen). Er is een dienende en een bedreigende nabijheid. Dat dubbelkarakter kenmerkt zich door de gelijktijdigheid van begrenzing en bescherming, van wantrouwen en vertrouwen, van ondersteuning en geweld. Er is de noodzaak van legaliteit (een verankering in wettelijke bevoegdheden), de noodzaak van 'praktische wijsheid', van 'gewetensvol schipperen' en van respectvolle omgang met soms 'ingewikkelde burgers'. Er is geen eenduidige opvatting mogelijk over wat in de ogen van eenieder goed politiewerk is. Politiewerk is onvermijdelijk 'messy business'. Dat alles maakt het politievak buitengewoon ingewikkeld en boeiend. Deze vaststelling staat overigens los van de vraag of politiemensen zich daar altijd bewust van zijn. Hoe het ook zij, stevig staan als politiemens in deze tijd is geen sinecure.

² Blauw vakmanschap krijgt verschillende invullingen. Soms ligt daarbij het accent op de kwaliteit van de collegiale dialoog; hoe voer je een goed gesprek? Het uitstellen van het oordeel, open vragen stellen, meerstemmigheid etc. Natuurlijk is dat alles van groot belang, maar ons gaat het om de oorspronkelijke bedoeling van blauw vakmanschap waarbij het draait om het ontwikkelen, verdiepen en verstevigen van het politievakmanschap. Daar is inderdaad een onderzoekende houding, een open gesprek, het verkennen van meerdere perspectieven voor nodig, maar uiteindelijk draait het om het met elkaar ontwikkelen van goed politiewerk.

Een alledaagse casus

Een auto 'met antecedenten omtrent drugs' wordt gesignaleerd. De auto wordt staande gehouden. Inmiddels is ook een tweede politie-eenheid aangesloten. Er staan vijf politiemensen om de auto heen. Hoe te handelen? De operationeel coördinator (OPCO) heeft gezegd dat de auto doorzocht mag worden. Op grond waarvan is de collega's niet helemaal duidelijk. Ze doen het wel. Er wordt niets aangetroffen. Achteraf knaagt het bij de jongste collega. Was dit wel oké? Was de doorzoeking

juridisch en moreel juist? Was er een redelijk vermoeden van schuld of vooral een 'onderbuikgevoel'? De leiding geeft aan dat 'het' mag, maar de grond is onduidelijk. Hoe stevig sta ik eigenlijk, kan ik me wel beroepen op de 'opdracht' van de OPCO als ik het zelf niet doorgrond? En kan ik hier wel vragen over stellen, zonder mijn positieve plek in het team op het spel te zetten? Er wordt niet meer over gesproken. De jonge collega blijft met de vragen lopen.

Vanuit die erkenning lijkt het ons van groot belang om het leren en ontwikkelen van vakmanschap en beroepsidentiteit stevig ter hand te nemen. En dat geldt niet slechts voor de ontwikkeling van de student – van startbekwaam naar vakbekwaam – maar ook voor het voortgaande leren van de meer ervaren politiemens. De complexiteit van het werk in samenhang met de ontwikkeling van de samenleving verdraagt zich slecht met de gedachte dat een politiemens ‘uitgeleerd’ is. Telkens opnieuw moeten in en aan de concrete praktijk de vragen gesteld worden: werkt ‘t?, deugt ‘t?, doet ‘t deugd? Is mijn wijze van werken nog ‘bij de tijd’? Zijn de antwoorden van gisteren ook vandaag nog van kracht? Een politiemens is nooit uitgeleerd. Als het goed is.

Een niet ongebruikelijke casus

Je krijgt als wijkagent de opdracht om bij een burger langs te gaan voor een huisbezoek. Er is het idee ontstaan dat de burger zich mogelijk ontwikkelt tot een activistische demonstrant. Je belt aan, de deur gaat open. Maar hoe begin je het gesprek? Wat zeg je dan?

Collega's duurzaam ondersteunen in hun praktijkontwikkeling

Blauw vakmanschap als methode

Dat het van belang is om stil te staan bij wat zich in de praktijk ontwikkelt zodat daarvan geleerd kan worden en het vakmanschap kan worden verdiept, lijkt een open deur. Maar die open deur opent nog geen leerruimte. In de nog dominante (maar langzamerhand veranderende) ‘doe-en-red-je-maar praktijk’ van de politie lijkt je nog geen eer in te leggen met een reflectieve houding. Het bevragen van eigen en andermans praktijk wordt veelal nog gezien als een bedreigend tekort, niet als kenmerk van volwassen professionaliteit. Studenten ervaren dat als ze wél vragen stellen en onderzoekend zijn. Dat roept spanning op, de plek in de ‘status-hiërarchie’ wordt gevoeld. Vragen stellen en je opstellen als lerende professional vergt (nog steeds) moed. Vragenderwijs werken wordt gemakkelijk opgevat als eigenwijs of belerend, lastig. Overigens zijn er ook studenten die het vragen moe zijn. Ze hebben zich ‘suf-gereflecteerd’ op school, zijn druk geweest met het vullen van portfolio’s en dat soort zaken. Dat kan ook leiden tot ‘nu even niet’; laat mij maar lekker werken. Ook dat kan. Dat wil zeggen, het gebeurt, maar het kán natuurlijk niet.

De **praktijk** is een **onmisbaar** onderdeel van goed politiewerk: **werkt 't? deugt 't? doet 't deugd?**

Het politiewerk blijft moeilijk en de missie vereist 'domweg' een lerende houding. Anders gezegd, leren van en in de praktijk moet! Daar zou je als organisatie echt veeleisend in moeten zijn.

En als je ernst maakt met praktijkleren doe je er goed aan een methode te kiezen die aansluit bij de praktijk. Het moet ervaren worden dat het leren niet voor het portfolio is maar voor het versterken van je vakmanschap, voor goed werk. Het leren moet ook niet een verticaal beleren zijn, maar een gezamenlijk ontwikkelen van goed politiewerk.

Zo kwam Rik de Boer op het idee om, zoals hij zei, 'blauw vakmanschap weer op het schild te hijsen'. Wat ons betreft is dat een waardevolle gedachte. Blauw vakmanschap heeft zijn waarde bewezen en doet dat zeker in de pilot die Kees Bangma met veel volharding in Midden-Nederland heeft ontwikkeld.

Een denkende politie

Bernard Welten vertelde ooit dat minister Opstelten opmerkte: "Een denkende politie; ik dacht het niet!" Daarmee leek hij te bedoelen dat de politie vooral een volgbaar instrument zou moeten zijn van een (wel)denkend gezag. Natuurlijk werkt de politie in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag, maar het denken over wat goed politiewerk is, kan en mag niet volledig worden uitbesteed aan leidinggevend en of gezagdragers. Dat is riskant. Het leidt dan al snel tot houding van 'bevel is bevel'. Goed politiewerk vraagt echter om een sterk ontwikkeld moreel kompas. Zonder ruimte voor reflectie en moreel denken kan de missie van de politie niet worden waargemaakt. Denkende politiemensen zijn geen bedreiging, maar voorwaarde voor goed politiewerk. De vragen 'Werkt het?', 'Deugt het?' en 'Doet het deugd?' moeten in en aan de praktijk gesteld blijven worden. Daar ontwikkelt zich de echte zoektocht naar 'goed politiewerk'. Die zoektocht kan niet aan het toeval worden overgelaten. Daar is het werk te belangrijk voor. Hoog tijd om 'voorbij de mooie woorden te komen!' Blauw vakmanschap biedt daarvoor mooie kansen. Wie pakt de handschoen op? •

"Ik merkte dat zelf ook. Als student ben ik gemotiveerd om te leren, maar liep ik aan tegen de oppervlakkigheid van het reflecteren zoals dat nu gebeurt. Ik vulde formulieren in omdat het moest, niet omdat het iets toevoegde. En ondertussen bleven de écht spannende vragen – Heb ik goed gehandeld? Wat was hier eigenlijk goed politiewerk? Waarom handelde mijn collega op deze wijze? Hoe zou een ander hier gehandeld hebben? Was het moreel en juridisch juist? – onbeantwoord of eigenlijk vooral: ongesteld. In de formulieren reflecteer je met en door jezelf. Terwijl juist het reflecteren met collega's een breder perspectief kan bieden en een bredere blik over de aanpak. Het leerproces wordt hierdoor soms iets individueels: je reflecteert in je portfolio, vult je leerdoelen in, maakt verslagen. Maar het echte gesprek over professioneel handelen blijft vaak uit. Terwijl dat gesprek juist zo essentieel is – niet alleen voor studenten, maar voor het vak zelf en de collega's.

Het risico is dat je leert 'door te kijken', zonder dat iemand je echt meeneemt in de afwegingen. En dat roept vragen op: leer ik hier het vak, of leer ik vooral hoe ik me moet

voegen in een praktijk die al loopt? Het stellen van die vragen voelt soms als een risico: je wilt immers niet de betweterige student zijn, niet degene die de dienst ophoudt.

Je wilt onderdeel zijn van het team. Meedraaien. Bijdragen. En het lastige is: je begrijpt ook de andere kant. Want vaak zit je in de auto met collega's die géén praktijkbegeleider zijn. Zij hebben geen specifieke opdracht om je iets te leren, maar moeten zich toch aanpassen aan jouw aanwezigheid. Dat is niet niks. Ook zij kunnen zich afvragen: hoe geef ik goede begeleiding en goede feedback, als ik daar niet voor ben opgeleid? Voor hen kan het ook ongemakkelijk zijn. En juist omdat je dat begrijpt als student, is het vragen om feedback en uitgebreide uitleg soms lastig.

Voor mij is het bijzondere van blauw vakmanschap dat het voor mijn gevoel niet zo ingewikkeld hoeft te zijn. Je brengt een leerteam samen, je kijkt terug op een casus en stelt samen vragen als: Werkte het? Deugde het? Deed het deugd?"

Student Politieacademie

Bruggen bouwen vergt onderhoud

REGISSEURS ZORG & VEILIGHEID
IN DE EENHEID AMSTERDAM

In de eenheid Amsterdam zijn sinds 2021 op alle basisteams regisseurs Zorg & Veiligheid (Z&V) werkzaam. Zij vervullen binnen en buiten de politie een brugfunctie tussen zorg en veiligheid. In hun pionierende eerste jaren volgde een actieonderzoek hun werk. Daaruit blijkt dat zij in vaak complexe situaties het verschil weten te maken en positieve verandering teweegbrengen. Maar ook dat er sprake is van een kwetsbare inrichting van Z&V waar juist een duurzame inzet hard nodig is. Met enkele van de regisseurs 'van het eerste uur' kijken we naar hoe het hen momenteel vergaat. Het blijkt dat er mooie bruggen gebouwd zijn maar ook dat onderhoud hard nodig is.

Alle eenheden binnen de Nationale Politie worden geacht om regie op Zorg & Veiligheid (Z&V) op lokaal niveau vorm te geven. Dat kan op diverse manieren, bijvoorbeeld door het aanstellen van taakaccenthouders, thematisch wijkagenten of doelgroepcoördinatoren. In de eenheid Amsterdam is ervoor gekozen om te gaan werken met regisseurs Z&V op de basisteams. Dagelijks houden zij zich, samen met de frontlijnwerkers, fulltime bezig met het aanhangig maken van casuïstiek en processen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Inmiddels zijn deze regisseurs niet meer weg te denken: de collega's willen hen niet meer kwijt, en voor partners vormen ze een belangrijke schakel richting politie. Met een driejarig actieonderzoek volgden

onderzoekers van de eenheid Amsterdam en de Vrije Universiteit de invoering van deze nieuwe functie om tussentijds bij te dragen aan de functieontwikkeling en om ervaringen en resultaten vast te leggen. De bevindingen van dit actieonderzoek verschenen in 2024 onder de titel 'Met bruggenbouwen verschil maken'. Hierin is uiteengezet hoe de functie zich ontwikkelde en welke regierollen en taken de regisseurs vervullen. Ook is aan de hand van casuïstiek bekeken hoe zij verschil maken in Z&V-problematiek. In de infographic zijn de bevindingen in hoofdlijnen weergegeven. Inmiddels zijn we een jaar verder. Een goed moment om met een aantal¹ van de Amsterdamse regisseurs opnieuw het gesprek aan te gaan over hoe het hen nu vergaat.

¹ Er is door de auteurs een groepsgesprek gehouden met drie regisseurs Z&V in de eenheid Amsterdam in maart 2025.

Over de auteurs

Drs. Sandra ter Woerds en drs. Christel van Sambeek zijn onderzoekers bij Team Analyse & Onderzoek van de eenheid Amsterdam.

Wijkagenten waren aanvankelijk huiverig dat de regisseurs hun taken kwamen overnemen

Motivatatie: blinde vlekken zichtbaar maken

De eerste jaren dat de regisseurs in functie waren, vormden allerm minst een geëffend pad. Het was een periode van pionieren. Met vrijheid om in te spelen op de behoeften van het eigen werkgebied, maar met de keerzijde regelmatig het gevoel te 'zwemmen' bij gebrek

aan een eenduidige visie op de regisseursfunctie. Wat de regisseurs toen en nu motiveert, is dat zij merken daadwerkelijk het verschil te kunnen maken door te wijzen op blinde vlekken in de aanpak. Ze maken problemen achter de voordeur en onder de radar van het dagelijkse politiewerk aanhangig. Dit doen ze samen met betrokken partijen, zowel intern als extern, door oorzaken en onderliggende problematiek te adresseren, de inzet daarop te stimuleren met een innovatieve insteek of het te agenderen. Met als doel politie en partners deelgenoot te laten zijn van elkaars opdracht: mensen helpen en voorkomen dat burgers van het kastje naar de muur gestuurd worden. 'Het leuke daarvan', zo stellen ze, 'is dat je daardoor ook de politiecollega's op een

MET BRUGGEN BOUWEN VERSCHIL MAKEN

Regisseurs Zorg & Veiligheid (Z&V) in de eenheid Amsterdam

Veel casuïstiek op het snijvlak tussen zorg en veiligheid is hardnekkig en complex

PROCES- EN CASUSREGIE DOOR DE REGISSEUR

1. Casusregie met of voor de frontliniewerkers
2. Complexe casusregie door de regisseur zelf
3. Procesregie op intern eigenaarschap
4. Procesregie op integrale samenwerking

DE CRUCIALE TAKEN

1. Signaleren, aanjagen & escaleren
2. Verbinden van mensen en informatie
3. Reflectie & deskundigheidsbevordering
4. Rol van de politie in Z&V verduidelijken

VOORBEELD CASUS

DE BRUG BOUWEN

Een zorgmijder valt buurtgenoten lastig. Hij wil ze bekeren tot zijn geloof. Op hun beurt bedreigen zij de man.

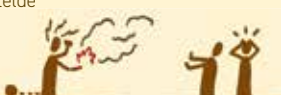
Wijkagent en regisseur Z&V sparren over mogelijke oplossingen op korte en lange termijn. De wijkagent maakt via een overzicht van incidenten de urgentie inzichtelijk voor partners.

Een man met psychische problemen blijft contact zoeken met zijn kinderen ondanks een contactverbod. De moeder van de kinderen wil geen aangifte doen. De situatie escaleert met regelmaat.

De regisseur Z&V gaat in gesprek met de moeder over een oplossing voor de situatie. Na meerdere gesprekken besluit ze aangifte te doen.

Een voorwaardelijk in vrijheid gestelde man bedreigt zijn moeder en zus.

Het onmiddellijk intrekken van de aangifte doet de alarmbellen afgaan. Het bijeenbrengen van signalen en informatie van politie en partners maakt de urgentie duidelijk.

Minderjarig meisje met veel problemen is ondanks veel bemoeienis van hulpverleners niet benaderbaar en er is sprake van onveiligheid thuis en op straat.

De regisseur Z&V gaat met het meisje in gesprek en wint haar vertrouwen.

Steden, R. van, S. ter Woerds, C. van Sambeek & V. Peck (2024) Met bruggen bouwen verschil maken. - Regisseurs Zorg & Veiligheid in de eenheid Amsterdam - Onderzoeksgroep A&O eenheid Amsterdam & Vrije Universiteit/ NSCR. Meer weten? Mail: r.vansteden@nscr.nl / sandra.terwoerds@politie.nl

Zorg & Veiligheid blijkt specialistisch werk te zijn

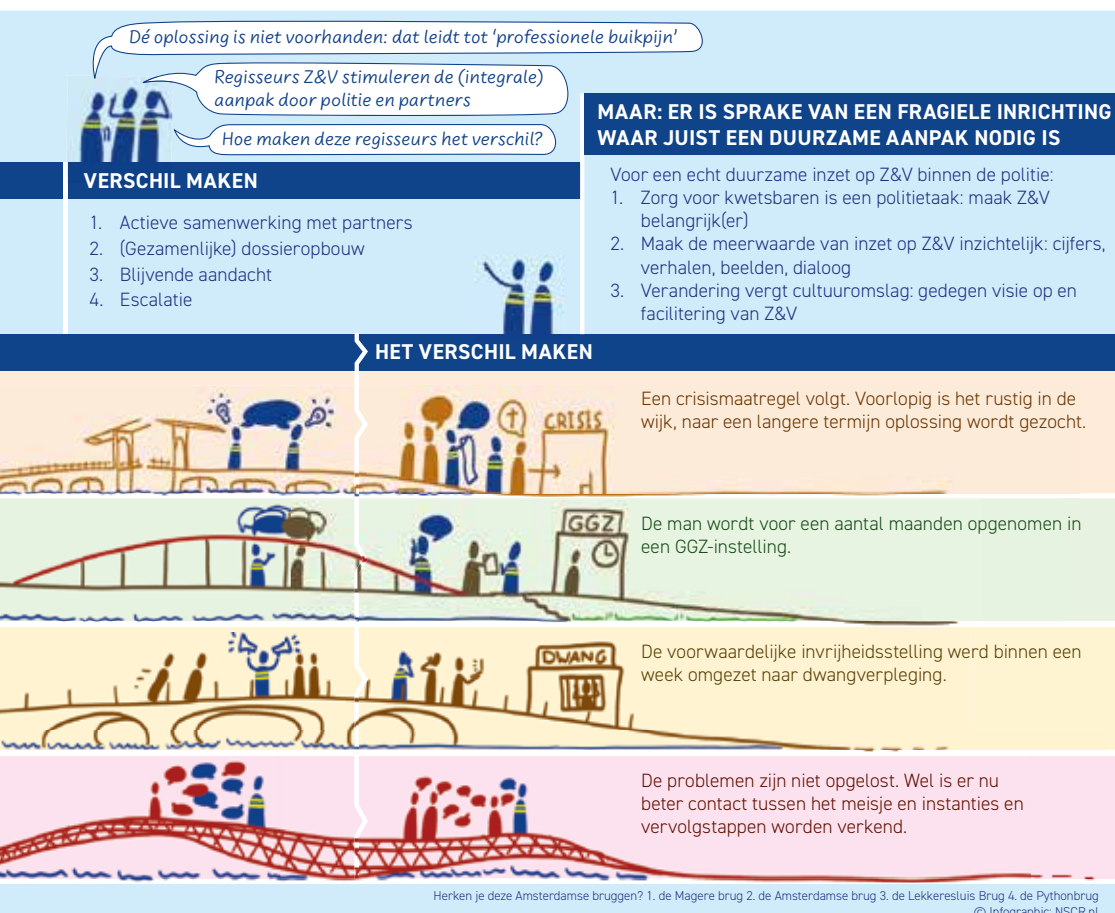
andere manier leert kijken.² Het is een inhoudelijk interessante functie in een dynamisch werkveld waarbinnen geen dag hetzelfde is. Dat geeft niet alleen vrijheid: 'We mogen aan de slag met hetgeen we zien', maar leidt ook tot drukte en regisseurs die overvoerd worden met casussen. Het maakt dat regisseurs zich vaak een 'duizendpoot' voelen die op zowel casus- als procesniveau bezig is met 'zaken neerleggen waar ze thuishoren'.

Bruggenbouwers

De politie heeft, volgens de regisseurs, in de integrale samenwerking een belangrijke signalerende en aanjagende rol. In het aan elkaar verbinden van partijen ontstaan tweerichtingsverkeer en dynamiek en dat creëert

mogelijkheden oftewel 'beweging in een zaak'. Dat achten zij van groot belang om te voorkomen dat mensen 'verder afglijden'. Zorg & Veiligheid betreft problematieken waar je niet omheen kan, het is overal in de maatschappij en de politie komt er heel veel mee in aanraking. Juist de signalerende rol van politie kan cruciaal zijn om urgentie te zien en zaken aanhangig te maken. 'Het voordeel van zorg en veiligheid inrichten zoals wij dat nu doen, is dat we die stap naar voren zetten als politie.' En juist dat zien zij als cruciale factor. Waar

² De citaten van regisseurs in dit artikel zijn afkomstig uit het groepsgesprek dat met drie van hen in maart 2025 is gehouden.

politie de urgentie benadrukt, voor bijvoorbeeld een noodbed of ingrijpen i.v.m. veiligheid inzake GGZ-problematiek, legt dat, zo leert de ervaring in de praktijk, meer gewicht in de schaal dan als een buurtteam of burger om hetzelfde vraagt.

De invulling van de functie blijft vooralsnog diffuus omdat men enerzijds volop meedraait in casuïstiek want 'de operatie trekt' en anderzijds werkt aan het verbeteren van aanpak op Z&V. Dat blijken twee wezenlijk andere taken. Door de operationele druk is er minder tijd en ruimte voor het 'bruggen bouwen' op incidenten casusoverstijgend niveau waarbij de focus ligt op de samenwerkingsafspraken en verbetering van werkwijzen. Meer uitzoomen en meer tijd en ruimte vanuit 'helikopterview' zou de functie en het rendement ervan ten goede komen, aldus de regisseurs. Dat gaat verder dan het zijn van een aanspreekpunt. Het gaat om het vormgeven, uitleggen en uitlezen van de potentie van betere samenwerking.

Een kwestie van balans voorbij de casusregie

Uit het actieonderzoek bleek overduidelijk dat de functie van regisseur Z&V zoveel rollen en taken omvatte dat die niet in één functie te verenigen zijn: 'Het blijft balanceren en zoeken hoe exact invulling aan de regisseursfunctie te geven' (Steden et al., 2024, p. 58). Aan die situatie lijkt weinig veranderd. Nog immer is de functie veelomvattend, diffuus en allermist uitgekristalliseerd. In de beleving van de regisseurs hinken ze daarbij op twee benen: zowel op casuïstiek als proces, zowel uitvoerend in de afhandeling van persoonsgebonden aanpak en casuïstiek als bij inrichtings- en samenwerkingsvraagstukken. Het één kan niet zonder het ander, maar ze geven te kennen behoefte te hebben aan meer focus. En dan het liefst op het werken aan de 'lange lijnen' die uitgezet en doordacht moeten worden waarbij nog wel ingestapt wordt op casuïstiek die complex is, bijvoorbeeld omdat deze domein- of basisteamoverstijgend is. Daar komt bij dat er

binnen Z&V veel diverse problematieken voorkomen die op hun beurt eigen expertise, kennis en kunde vergen. Van jeugd en huiselijk geweld tot radicalisering en onbegrepen gedrag. Het is onvermijdelijk dat regisseurs niet aan alle thema's evenveel toekomen en dat men keuzes maakt daarin. Nu blijft het een kwestie van balanceren op diverse benen en tussen diverse thema's waarbij voor iedere regisseur de balans anders uitpakt.

Verschil maken

'Het regisseurswerk heeft een hoog innovatief gehalte in een weerbarstig speelveld van complexe problematiek', zo schreven onderzoekers in 2024. En toch lukt het om met extra inzet op casuïstiek een positieve verandering teweeg te brengen. Ook anno 2025 vertellen de regisseurs over 'doorbraken' in complexe zaken door de verbinding met partners te zoeken, door te netwerken en uit te zoomen. En door meerdere incidenten in samenhang te bezien en de perspectieven van diverse partners bijeen te brengen. Dan blijkt dat afzonderlijke partners allemaal naar één een andere film kijken waardoor de noodzaak tot handelen niet gezien wordt. Het bijeenbrengen van afzonderlijke beelden en het gaan zien van een patroon helpt om grip te krijgen op de situatie en vervolgstappen te nemen: 'Dan ziet men de urgentie en het complete plaatje.' Behalve op zaakniveau maken de regisseurs met een dergelijke aanpak verschil op procesniveau door bijvoorbeeld procesfouten bloot te leggen. Zo leidde recentelijk gerichte intensievere samenwerking tussen politie, jeugdbescherming en gemeente tot aanzienlijk minder vermissingen van jeugdigen uit instellingen.

In het regisseursvak is het principe van deskundigheidsbevordering via olievlekwerking ingebakken: door meer aandacht aan Z&V te geven, worden kennis en expertise opgepikt en verspreid onder collega's op het basisteam. Afhankelijk van de betreffende regisseur en de context op het team gaat het om kleine of grote olievlekken. Waar de één bijeenkomsten en

presentaties organiseert, zal de ander volgens het principe 'training on the job' opereren. Een gerichte 'kennisinjectie' waarbij een checklist over eerdergerelateerd geweld werd toegelicht aan medewerkers van een basisteam, leidde tot betere afhandeling van casussen waarin men deze vorm van geweld vermoedde. Ook anticiperen de regisseurs op de actualiteit, bijvoorbeeld op een thema als femicide. Collega's en ketenpartners doen regelmatig een beroep op de regisseurs als vraagbaak om mee te denken hoe het werk anders en beter kan.

Bovenal blijkt Z&V specialistisch werk te zijn. Op diverse Amsterdamse basisteams zijn inmiddels Z&V-teams actief waarin taakcoördinatoren, interventieplegers en regisseurs samen optrekken. Langzamerhand tekenen zich de contouren af van een cultuurverandering waarin binnen het politiewerk meer aandacht is voor andersoortige oplossingen naast of buiten de strafrechtelijke aanpak en 'het oude politiedenken' – lees: het acute en spannende politiewerk. Er is inmiddels veel meer aandacht voor Z&V en ook de wijkagenten, die aanvankelijk huiverig waren dat de regisseurs hun taken kwamen overnemen, zijn inmiddels 'om' omdat duidelijk is dat men elkaar versterkt en aanvult.

Toekomst van regie op Z&V

Het belang van regievoering op Zorg & Veiligheid wordt onderschreven tot op de hoogste niveaus binnen de Nationale Politie en men vindt het van belang dat deze regierol geborgd wordt op basisteams. Vertrekkend vanuit de gedachte dat dit enkel een andere manier van organiseren van het politiewerk betreft, is het aan de eenheden zelf om hier uitvoering aan te geven vanuit de bestaande formatie en middelen. Terwijl de ervaringen van de Amsterdamse regisseurs leren dat additionele aandacht, tijd en middelen essentieel zijn om regie goed vorm te kunnen geven. Ze bekijken deze ontwikkeling dan ook met een kritische blik 'Je ziet nu al verschillen tussen eenheden. Dus je krijgt verschillende smaken in het land

Voorkomen dat burgers van het kastje naar de muur gestuurd worden

van hoe naar casusregie en naar Z&V gekeken wordt. Uiteindelijk is de burger daar de dupe van. Waar je woont, maakt uit voor hoe je door de politie geholpen wordt.' Het is voor hen anno 2025 meer dan duidelijk: het draagvlak voor Z&V staat onder druk. Het krijgt naar hun idee onvoldoende prioriteit en het ontbreekt aan daadwerkelijk commitment. Ook binnen de eenheid Amsterdam zien zij de aandacht voor de regiefunctie op Z&V afnemen. Tekennend is dat er minder dan voorheen geïnvesteerd wordt in vakontwikkeling. Terwijl juist commitment structureel en overal aanwezig moet zijn om het Z&V-regisseursvak verder te brengen: 'Je moet het continu agenderen en er constant in blijven investeren.'

Desalniettemin: de regisseurs zijn blij met wat er is opgebouwd in hun eenheid. Het belang van Z&V wordt gezien en erkend. Er zijn mooie bruggen gebouwd. Naar eigen zeggen zijn de regisseurs sinds 2021 in een leemte gestapt en zetten zij in hun werk het licht op de blinde vlekken die er zijn bij complexe en weerbarstige problematiek. Maar, ze zien daarnaast ook een gebrek aan commitment en uniformiteit in de aansturing op Z&V. De aanpak van Z&V is daarmee nog immer kwetsbaar. Terwijl: 'Sommige dingen moet je gewoon stevig – en dedicated – vastpakken.' In de eenheid Amsterdam is er met veel energie en elan ingezet op Z&V op de basisteams, maar het dreigt langzaam zijn kracht te verliezen. Het is hoog tijd voor onderhoud van de Amsterdamse bruggen.

Literatuur

- Steden, R. van, S. ter Woerds, C. van Sambeek & V. Peeck (2024). *Met bruggen bouwen verschil maken. Regisseurs Zorg & Veiligheid in de eenheid Amsterdam*. Amsterdam: Politie Nederland/Vrije Universiteit Amsterdam/NSCR. https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/322139560/Met_bruggenbouwen_ver-schil_maken.pdf
- Steden, R. van, S. ter Woerds & A.J. van Dijk. 'Bruggenbouwers' nodig om het verschil te maken. De grens tussen zorg en veiligheid. *Het Tijdschrift voor de Politie*, 2023, 4, p. 6-9.

Ik zie vooral de mens achter het uniform

Wil Thijssen is politie- en justitie-verslaggever voor de *Volkscrant*. Sinds 2022 schrijft zij de rubriek 'Die ene melding'. Daarin beschrijft Wil ervaringen van politiemensen die hun kijk op het politievak veranderden. De eerste bundeling van zeventig verhalen is in 2024 verschenen. In het najaar van 2025 zal een volgende bundel worden uitgebracht.

Op een mooie zonnige dag ontvangt Wil redactieleden **Sara Stronks** en **Jaco van Hoorn** in haar droomhuis op de dijk, pal aan het water. Ze vertelt vol enthousiasme over de journalistiek, over wat 'Die ene melding' haar en ons leert en over het onalledaagse van alledaags politiewerk.

Hoe werd je politie- en justitiever-slaggever voor de *Volkscrant*?

"Ik heb Nederlands, Geschiedenis en Journalistiek gestudeerd. Ik kon stagelopen bij de *Volkscrant* en ben daar niet meer weggegaan. Ik heb daar allerlei functies gedaan. In 2010 vroeg de hoofdredacteur mij als politie- en justitiever-slaggever. Ik had daarvoor nooit iets met de politie te maken gehad en ik had er ook niet per se interesse in. Ik las geen misdaadboeken en ik keek geen misdaadfilms. Familie en vrienden vonden het niet gelijk leuk. Ze zeiden: 'Is dat nou wel veilig, als je met criminelen in gesprek gaat?' Maar mijn ervaring is dat het, zolang het niet persoonlijk wordt, allemaal wel meevalt. Dus ik ben het gaan doen. Alleen wanneer het dichtbij komt, zoals de aanslag op Peter R. de Vries, die een goede vriend van me was, vind ik het lastig. Ik schreef erover vanuit mijn professionele houding, maar later kwamen de emoties alsnog. Over de politie schrijf ik niet alleen nieuws maar ook reportages, achtergronden, analyses

en sinds een aantal jaren de wekelijkse rubriek 'Die ene melding'. Inmiddels vind ik het echt waanzinnig interessant. Bij de *Volkscrant* kijken we meer naar de ontwikkelingen en trends achter de incidenten. Dat er een grote drugshandelaar is opgepakt, is niet direct ons verhaal. Eerder zullen wij schrijven over hoe het komt dat Nederland zo'n prominent drugsdoorvoerland is. Ik draag onderwerpen aan en mijn chef gaat daar meestal in mee. De leidende vraag is voor mij altijd: *is dit interessant voor mijn lezers?*

Mijn verhalen worden me niet altijd door iedereen in dank afgenomen, maar dat hoort erbij. Nieuwsverhalen zijn vaak kritisch. Zeker als de politie niet doet wat ze moet doen. Maar het is echt niet altijd negatief. Ik heb bijvoorbeeld een positief verhaal afgeleverd over een internationaal kinderpornonetwerk dat werd opgerold. Of een reeks verhalen over kindermisbruik in Zuidoost-Azië."

Hoe kwam jij tot 'Die ene melding'?

"Een collega had een rubriek 'Die ene patiënt' en zij vroeg of dat ik dat niet rond politiewerk kon doen. Ik keek toen nog vrij afstandelijk naar de politie. Ze was voor mij een instituut, waar ik vakmatig alles maar privé niets mee te maken had. Het was voor mij een tamelijk abstracte organisatie die de samenleving veilig moest houden. Mijn journalistieke gedachte was dat 'Die ene melding' interessante verhalen voor mijn lezers zou kunnen opleveren. Toen ik een aantal dagen meeliep met Erik Akerboom, destijds korpschef, vroeg ik hem of hij wilde meewerken. Hij zei direct enthousiast ja. 'Want', zei hij, 'wij komen alleen maar in het nieuws als het niet goed gegaan is. Ik wil graag op een andere manier laten zien waar de politie zoal mee wordt geconfronteerd en wat ze daarin doet.'

Nu, drie en een half jaar verder, zie ik dat de rubriek bijdraagt aan een ander beeld over de

Over de auteurs

Dr. Sara Stronks is onderzoeker bij Saxion Hogescholen en de Politieacademie.

Drs. Jaco van Hoorn is psycholoog, bestuurskundige en hoofdredacteur van het *Tijdschrift voor de Politie*.

politie. Niet alleen bij mij, maar ook bij onze lezers. De wens van Akerboom is in die zin wel uitgekomen.”

Wat heb jij geleerd over politiewerk?

“Aan alledaags politiewerk is niets alledaags. Ik zie nu dat politiemensen, zeker in de noodhulp, met hele schokkende, gruwelijke en bedreigende situaties worden geconfronteerd en daarin steeds naar hun beste vermogen handelen. Daar heb ik diep respect voor gekregen. Je moet dat maar kunnen. Politiewerk is niet met vastomlijnde voorschriften bij of aan te sturen. Elke confrontatie tussen politie en burger is uniek. In elk optreden moet de politieman of -vrouw handelen naar zijn of haar beste oordeelsvermogen en met ‘de inzet met alles wat we kunnen’, zoals ME’er Christel Rooijackers het in mijn rubriek verwoordde. Ik zie nu vooral de mens achter het uniform. Het uniform staat voor het instituut politie, maar ik zie de mensen daarachter, met hun enorme drive om goed te doen en met hun emoties, gevoeligheden en kwetsbaarheden. Politiewerk vergt veel empathisch vermogen, daadkracht

en onverschrokkenheid. Het vraagt veel van mensen.

Ik vind het overigens fantastisch dat ze dat aan mij laten zien. Die openhartigheid, ook over de persoonlijke en kwetsbare kanten, het raakt mij enorm. Soms zijn de verhalen erg ontroerend. Zoals dat van Arine Visser, die een slechtnieuwsgesprek moest voeren. Ze vertelde: “Toen we aanbelden, deed een heel klein meisje open van een jaar of twee met engelachtig krullend haar. “Hallo”, zei ze lachend. Daarachter zagen we een jonge vrouw met een kinderwagen met een baby’tje erin. “Duurt het lang?”, vroeg ze. “Want ik probeer al een uur met deze twee kleintjes de deur uit te gaan.” Ik dacht bij mezelf: ach lieverd, dit duurt de rest van je leven.’ Die uitspraak maakte zo’n indruk op mij. Ik realiseerde mij: als burger heb je een leven voordat de politie bij je aanbelt, en je hebt een heel ander leven nadat de politie bij je aanbelt. De politie kan het scharnierpunt zijn, in een mensenleven. Of het verhaal van Joeri Sterringa, wijkteamleider in Amsterdam: ‘Veel dingen in ons werk die wij normaal vinden zijn helemaal

Elke **confrontatie** tussen politie en burger is **uniek**

niet normaal. Ieder mens maakt weleens een aanrijding of overlijden mee, maar wij worden dagelijks met zulke ellende geconfronteerd. Dat is niet gezond. Het is de belangrijkste les die ik wil overbrengen: doe je niet stoerder voor dan je je voelt. Durf je kwetsbaar op te stellen, praat erover.' Joeri had PTSS opgelopen na de moord op een twaalfjarig meisje. Het is een citaat waaruit heel duidelijk blijkt: het gewone werk van de politie is helemaal niet gewoon.

Nog een voorbeeld. Yme van Dijk was als parketpolitie bij de rechtszaak van tramschutter Gokmen T. 'Het was zwaar. T. schold, schoffeerde rechters en nabestaanden en spuugde. Acht, negen uur waren we constant scherp, vier dagen lang.' Ik zit voor mijn werk heel vaak in de rechtszaal en ik zie altijd de parketpolitie zitten. Je ziet ze niet, je hoort ze niet, ze doen hun werk, ik vond daar niets van. Maar nu weet ik, daar zit een hele wereld achter. Sindsdien kijk ik anders naar de parketpolitie, zij zijn voor mij tot leven gekomen.

De politie is ontzettend belangrijk voor burgers. Mensen bellen de politie als ze er zelf echt niet meer uitkomen. De politie is het laatste vangnet in onze samenleving. Politiewerk is bijna altijd onverwacht en dan moet de politiemens, naar beste vermogen, iets oplossen

dat een ander niet kan oplossen. Dat is waar politiewerk in de kern om gaat: het welzijn van de medemens. Boeven vangen en orde handhaven zijn daar maar een klein onderdeel van."

Wat vinden de lezers van de rubriek?

"Ik merk aan brieven van lezers dat ze onder de indruk zijn van het politiewerk. Soms krijg ik tot wel tien reacties per keer. Hoe heftiger het verhaal, hoe meer reacties ik krijg en ze zijn bijna altijd positief. Bijzonder zijn reacties van mensen die zich herkennen in het verhaal omdat ze iets vergelijkbaars hebben meegemaakt. En ik ben eens gebeld door iemand die zijn eigen redding in een verhaal herkende. Door de publicatie kon hij de agent die hem gered had, via mij alsnog bedanken. Ook online wordt de rubriek goed gelezen en de afleveringen worden ook vaak online gedeeld. Er worden zelfs abonnementen afgesloten om 'Die ene melding' te kunnen lezen. Aan die reacties merk ik: de rubriek heeft echt iets bewerkstelligd."

Hoe kan de politie haar goede werk beter voor het voetlicht brengen?

"Het blijft even stil. Dan volgt: ik denk dat het al wel gebeurt, je ziet nu op de tv allerlei series over politiewerk. En ik ben laatst uitgenodigd door de ME om een dag mee te draaien, zodat ik kan zien wat het werk behelst. Dat zijn goede initiatieven. Mijn advies: betrek de media bij je werk, nodig ze uit, wees transparant. En als het misgaat, wees dan ook transparant. En eerlijk. Als journalisten denken dat je de waarheid verdraait, dan gaan we graven. Als de politie zegt: 'Dit hebben we fout gedaan en dat had anders moeten, hier hebben we flink van geleerd', dan is de nieuwswaarde eraf. Als je dingen mooier gaat maken dan ze zijn of je gaat ze verfraaien, dan wrijf je in een vlek. Zeggen 'Dit had zo niet moeten' is de enige juiste reactie. En natuurlijk is dat lastig, zeker in deze tijd waarin er zo veel gedeeld wordt, vooral met social media. Mensen zien op filmpjes over de politie alleen de laatste klap, zonder context, en een negatief oordeel is snel gevormd. Maar ook dan is het zaak om daar zo openbaar en openhartig mogelijk over te zijn. De politie is dat aan haar stand

verplicht, want de politie heeft een publieke functie.

Wat ik ook zie: er gaat ongelooflijk veel goed. Alle incidenten waar ik over schrijf bij elkaar opgeteld zijn maar een klein nikserig stipje van al het politiewerk. Wat goed gaat, blijft vaak onzichtbaar. Politiewerk is onmisbaar. Zoals Ronald van der Hilst tegen me zei: 'Politiewerk is 80% mensen helpen en 20% boeven vangen, maar de framing is altijd andersom. Als mensen slecht over de politie praten, denk ik bij mezelf: je weet werkelijk niet waar wij zoal mee worden geconfronteerd. Je hebt geen idee wat we allemaal voor jullie doen, want daar hoor je nooit wat over.' Ronald heeft gelijk. Dat is zo. Dat moet je laten zien. Dus de politie zou in haar eigen communicatie meer de nadruk kunnen leggen op het belang van al

Mijn advies: **betrek de media** bij het politiewerk

het werk dat zo goed gaat in plaats van dat ze zich beperkt tot ingaan op thema's die op dat moment nieuwswaardig zijn. Als de politiek naar aanleiding van het Marengo-proces roept: 'We moeten ondermijning keihard aan gaan pakken! Politiek, vertaal dat in beleid', dan krijgt dat aandacht, maar die aandacht is er niet als politiemensen iemand hebben gereanimeerd die het daardoor heeft overleefd."

Wat vind je als journalist van de contacten met de politie?

"Ik zou zeggen: zorg dat je communicatiestrategen en woordvoerders benaderbaar, makkelijker bereikbaar en coöperatief zijn. Overigens gaat dat bij de politie nog redelijk in vergelijking met het Openbaar Ministerie. Het is heel moeilijk om bij het OM de officier te spreken te krijgen die je wilt spreken en dat strandt vaak op een nee van woordvoerders. Dan denk ik: wie is hier nu de baas!? De politie is toegankelijker en werkt meer mee. Het OM is eerder tegenwerkend. Wat ik erg vind, is dat ik verschillende malen heb meegemaakt dat de politie heel graag publicatie over een succesvolle zaak wilde, maar dat het OM dat tegenhield, zonder opgaaf van reden. Ik begrijp niet goed waarom. De enige reden die ik kan bedenken, is angst dat de media hun werk niet goed doen en het niet goed opschrijven of fouten maken. Het is weleens gebeurd dat een vonnis lager uitpakte doordat een zaak veel aandacht kreeg in de media, maar ik ken daar maar heel weinig voorbeelden van. Als dat het is, dan vind ik dat heel treurig, want dan regeert angst het mediabeleid. Je vergeet dan dat de politie en het OM publiek werk doen, waar ons belastinggeld aan besteed wordt. Daar moet je verantwoording over afleggen, dat is gewoon je plicht. En de journalistiek speelt in dat proces van verantwoording een heel belangrijke rol."

Prof. dr. Janine Janssen

Hoofd onderzoek van het Landelijke Expertise Centrum
Eer Gerelateerd Geweld van de Nationale Politie;
Hoogleraar Criminologie & Rechtsantropologie
aan de Open Universiteit

De dubbelzinnigheid van alledaagsheid

Het woord ‘alledaags’ kent meerdere betekenissen. Alledaags is wat alle dagen voorkomt. En wat alle dagen voorkomt, kan derhalve ook saai zijn of weinig interessant. Wie van plan is zijn memoires te gaan schrijven, zal dan ook geen aandacht besteden aan het dagelijkse ritueel van tandenpoetsen of de hond uitlaten.

Zien we die dubbelzinnigheid van alledaagsheid ook in het politiewerk? Ik ben bang van wel.

In de *Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend gedrag 2024* kunnen we lezen dat in 2024 negen procent van de bevolking van zestien jaar of ouder (bijna 1,3 miljoen mensen) aangaf in de afgelopen twaalf maanden slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere vormen van huiselijk geweld. Het gaat hier ook om huiselijk geweld van seksueel grensoverschrijdende aard. Bijna zeven procent van de mensen van zestien jaar of ouder (990.000 mensen) is structureel slachtoffer geweest van huiselijk geweld, dit betekent dat ze in de afgelopen twaalf maanden ten minste één bepaalde vorm van huiselijk geweld (bijna) dagelijks, wekelijks of maandelijks hebben meegemaakt. Er kan werkelijk niemand met droge ogen beweren dat dit geen indrukwekkende cijfers zijn. Het kan dan ook niet anders dan dat de aanpak van dit geweld achter de voordeur dagelijkse kost is voor de politie en dus alledaags is in de zin van veelvoorkomend.

Hoe zit het dan met die andere betekenis van ‘alledaagsheid’? Alledaagsheid in de betekenis van oninteressant en minder relevant. Ik kan me eerlijk gezegd niet aan

de indruk onttrekken dat die interpretatie van alledaagsheid opspeelt bij de politieke aanpak van huiselijk geweld. In *Veiligheid, vertrouwen & verbinding. De strategische agenda politie 2021-2025* zien we bijvoorbeeld niets terug over huiselijk geweld. Zelfs niet

onder het kopje ‘Bestrijden van criminaliteit die mensen het meeste

raakt’. Daar worden overigens wel nog zedenmisdrijven genoemd.

Dat dan weer wel. Maar op prioriteitenlijstjes met dringend door de politie aan te pakken problemen zien we huiselijk geweld niet of nauwelijks staan. Dat soort lijstjes wordt doorgaans aangevoerd met een pleidooi voor aandacht

voor cybercriminaliteit en ondermijnende criminaliteit. Ik zeg niet dat

we daar niets aan moeten doen, maar vind

het vooral pijnlijk dat huiselijk geweld niet als urgent wordt ervaren.

Verder is het opvallend dat de samenstellers van deze politieke boodschappenlijstjes blijkbaar ook de relatie ontgaat tussen cybercriminaliteit, zware criminaliteit en problemen in gezinnen. Plegers van huiselijk geweld maken het hun slachtoffers niet alleen offline moeilijk, maar ook online. En inmiddels mag het als genoegzaam bekend worden verondersteld hoe de aantrekkingskracht van zware criminaliteit op jongeren tot stand komt: als je thuis door problemen niet gezien wordt, dan zien de straat en de criminaliteit je helaas wel. Dat lijkt me toch iets om (allegaads) bij stil te staan.

→ Reageren? Janine.Janssen@politie.nl

De noodhulpfixatie doorbreken

PLEIDOOI VOOR BREDE BASISPOLITIETAAK

Het verlenen van noodhulp is een essentiële taak van de politie. Al ruim twintig jaar wordt onderkend dat de separate noodhulporganisatie leidt tot een reactieve politiecultuur waarin de noodhulpmentaliteit overheerst – het naar eigen gevoel voortdurend beschikbaar moeten zijn voor die enkele melding die kan komen. Hierdoor wordt vooral door twee politiemensen ‘ingeblikt rondgereden’ in afwachting van die melding.

Een directe consequentie is dat noodhulpmedewerkers weinig verbintenis hebben met de samenleving omdat ze fysiek onbereikbaar zijn. Ook kost het de politie veel politiecapaciteit die nauwelijks ingezet kan worden voor ander politiewerk. De eind jaren negentig van de vorige eeuw geïntroduceerde gebiedsgebonden politiezorg (GGP) komt daarom nog steeds maar moeilijk van de grond.¹

De noodzaak van het organiseren van een efficiëntere noodhulpfunctie wordt daarom al decennialang onderkend.² De politie schrijft daarover zelf in 2018 dat ‘de mythische kracht die uitgaat [van het afhandelen van meldingen] heel sterk [blijkt] te leven in de basisteams. Alsof niets belangrijker is in het basisteam. (...) Het afhandelen van melding zou niets anders moeten zijn dan een bijdrage leveren aan het gebiedsgebonden werken’.³ De politie heeft al meerdere pogingen ondernomen om de noodhulpfixatie te doorbreken, maar zonder zichtbaar resultaat.

Een (nieuwe) poging tot ‘ouderwets generiek werken’

Onze Crisislab-filosofie is simpel: als een organisatie al jaren een doel probeert te bereiken maar zonder succes, dan helpt *fine-tuning* niet meer, dan is een grondige organisatieverandering nodig. In dit geval betekent het dat de noodhulp als aparte suborganisatie zal moeten worden afgeschaft. Dat wil zeggen dat er geen specifieke noodhulpeenheden meer zijn: alle executieve medewerkers komen ‘ongelabeld’⁴ in dienst en doen allen regulier basispolitiezorgwerk. Iedereen kan daarbij soms worden ‘lastiggevalen’ door een melding.

Nadat we dit concept eerder in een basisteam als pilot succesvol hadden uitgetest⁵, meldde zich spontaan een ander basisteam aan om dit bij hen voor ‘het echte’ te implementeren. Dit basisteam had al jaren de ambitie om generiek te gaan werken, maar wist feitelijk niet hoe omdat de capaciteit steeds werd opgeslokt door de noodhulp. Mede met financiering van het Programma

- 1 Zie bijvoorbeeld H.R. de Vries & M.W.J. Henssen (2018). *Werkdocument Ontwikkelagenda GGP – Podium voor goed politiewerk*.
- 2 Zie voor een terugblik bijvoorbeeld A. Scholtens, I. Helsloot & M. Helsloot (2024). ‘Noodhulp en de weerbarstige noodhulpmentaliteit’, in: E.R. Muller, N. Kop & E.J. van der Torre, *Politie*, pp. 191-208.

Over de auteurs

Dr. Astrid Scholtens is onderzoeker bij Crisislab en doet al jarenlang onderzoek naar de noodhulp.

Prof. dr. Ira Helsloot is onderzoeker bij Crisislab en hoogleraar Besturen van Veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Het organiseren van een efficiëntere noodhulpfunctie wordt al decennialang onderkend

- 3 H.R. de Vries & M.W.J. Henssen (2018). *Werkdocument Ontwikkelagenda GGP – Podium voor goed politiewerk*.
- 4 Ongelabeld wil zeggen dat niet in het rooster al staat aangegeven voor welke taak een medewerker in dienst komt, zoals noodhulp, wijkzorg of handhaving.
- 5 A. Scholtens & I. Helsloot (2019). *Naar een efficiëntere noodhulp?* Apeldoorn: Politie & Wetenschap.
- 6
- 7 <https://crisislab.nl/naar-generiek-werken-door-ontlabelen-politie-noodhulp>
- 8 Nationale Politie (2014). *Actualisatie Realisatieplan Nationale Politie*.

Politie en Wetenschap mochten wij met en in dit basisteam een onderzoek uitvoeren om hen te helpen generiek te werken, onder meer door het afschaffen van de noodhulp als aparte suborganisatie.

Een groot deel van de basisteams in Nederland ziet eruit als ons basisteam: deels landelijk en deels stedelijk met gemiddeld vier spoedmeldingen per dienst. Er loopt een snelweg door het verzorgingsgebied en ook bevat het gebied twee tunnels. Het gebied kent de nodige bedrijventerreinen, land- en waterrecreatie en natuurgebieden, horeca en evenementen. Op papier bestaat het team uit ongeveer honderd fte. Natuurlijk hoopten wij dat onze bevindingen behulpzaam zouden zijn voor andere basisteams die ook echt generiek willen werken door het ontlabellen van de noodhulp. Het onderzoek betekende meer precies de implementatie van het concept 'generiek werken', dat uit de volgende drie pijlers bestond:

Alle executieve politiemedewerkers die in dienst zijn, kunnen worden ingezet voor

meldingen, onder meer door medewerkers niet meer apart in te roosteren voor een specifieke noodhulpdienst.

Er wordt voldoende zinvol politiewerk voorbereid voor alle executieve politiemedewerkers die *op straat* hun werkzaamheden uitvoeren (blauw-op-straat). Dit werk wordt over al deze medewerkers verdeeld zodat hun dienst goed gevuld kan worden en er geen tijd kan worden besteed aan het wachten op meldingen. Het gaat daarbij om al het politiewerk dat door het basisteam moet worden gedaan.

Operationele leiding door de OpCo zorgt er ten minste voor dat al het voorbereide politiewerk tijdens de dienst ook zoals bedoeld wordt uitgevoerd en medewerkers inderdaad niet meer (kunnen) wachten op meldingen.

We lichten een aantal implementatiesuccessen en -problemen per pijler toe. Voor meer details verwijzen we naar het wat uitgebreidere artikel⁶ of naar de rapportage 'Naar generiek werken bij de politie – verslag van een implementatiepoging om generiek te werken door het ontlabellen van de noodhulp'.⁷

Implementatie pijler 1: **Alle executieve medewerkers zijn beschikbaar voor meldingen**

Pijler 1 is in feite een variant op de mislukte pogingen van de politie om 'prior voor iedereen' in te voeren.

Het cruciale onderdeel van pijler 1 was het onderdeel waarin executieve medewerkers niet meer apart werden ingepland voor een 'belaste' noodhulpdienst. De voor ons onverwachte reden daarvoor was de landelijke pauzeregeling die sinds september 2016 van kracht is en een nadere uitwerking is van artikel 12 van het Besluit algemene rechtspositie politie (Barp). Daarin is bepaald dat medewerkers van wie de werkzaamheden op alle momenten beschikbaarheid vereisen (zoals noodhulp en ME) in aanmerking komen voor een betaalde pauze. Iemand inplannen voor een noodhulpdienst is dus direct van invloed op de hoogte van zijn salaris (uitgaande van een gelijkblijvende begin- en eindtijd van het werk). De meest realistische 'bypass' was om aan de *voorkant*, dus bij het inplannen, geen onderscheid meer

Robuuste basisteams als oplossing voor de noodhulpfixatie

De robuuste multidisciplinaire basisteams die met de komst van de Nationale Politie in 2013 werden geïntroduceerd, moesten een oplossing zijn voor de weerbarstige noodhulpfixatie; de noodhulpmedewerkers zouden immers geen aparte (districtelijke) noodhulporganisatie meer vormen. Alle agenten moesten nu 'generiek inzetbaar' zijn voor de 'brede basispolitietak' en dus niet alleen maar voor de noodhulp.⁸

te maken in betaalde en onbetaalde pauze-diensten. Iedereen zou dan worden ingepland voor dezelfde (onbetaalde pauze)dienst. Als *achteraf* bleek dat een medewerker tijdens de onbetaalde pauze een melding had gehad, dan zou hij alsnog in aanmerking kunnen komen voor een betaalde pauze.

Dit *structureel* zo organiseren bleek niet mogelijk, en al zeker niet in de looptijd van ons onderzoek. Er zou moeten worden afgeweken van een landelijke regeling die met een landelijk capaciteitsmanagementsysteem wordt geoperationaliseerd. Het systeem staat geen bypasses toe, ook omdat het basisteam met een 'waterlijn' dient te werken – de minimale capaciteit die nodig is binnen de basisteams om de minimale politiezorg te kunnen garanderen.

Kort gezegd betekent dit dat tijdens iedere dienst functies ingeroosterd moeten worden waarvan een deel een betaalde (noodhulp) pauze *moet* hebben terwijl een ander deel een onbetaalde pauze (zoals wijkagent) *moet* krijgen.

Kortom, als een basisteam de noodhulp wil ontlabellen om echt generiek te kunnen werken, zal er afstand moeten worden genomen van de landelijke pauzeregeling. Dat ligt echter buiten de beïnvloedingssfeer van een basisteam. Het ontlabellen van de noodhulp is dan ook een landelijke opgave voor de hele (top van de) Nationale Politie.

Doordat we deze cruciale randvoorwaarde niet geïmplementeerd kregen, hebben we geen kanteling van de organisatie kunnen bereiken.

Ingeblikt **rondrijden helpt** politie **niet** om haar GGP-**ambitie** waar te maken

Toch hebben we het basisteam generieker laten werken, zie de twee volgende pijlers. De ingeroosterde noodhulpers bleven echter gevangen in de hun feitelijk door de organisatie 'opgedrongen' reactieve *mindset*.

Implementatie pijler 2: **Voorbereiden voldoende zinvol werk**

Het grootste succes dat we tijdens de implementatie hebben bereikt, is dat het VVC-werk dat door de geïntroduceerde casescreening dagelijks werd geselecteerd, door al het blauw-op-straat, zelfs soms met veel enthousiasme, werd uitgevoerd. Hierdoor was de VVC structureel 'bij' met haar werkvoorraad en was er een 'vermenging' van VVC en blauw-op-straat. Deze vermenging ging nadrukkelijk verder dan het op verzoek van het VVC 'uitkijken' van camerabeelden. Het schot tussen de VVC en de rest van het basisteam was daarmee zo goed als verdwenen.

Een succes dat we ook hebben bereikt, is dat het team bewuster is gaan nadenken over zinvol politiewerk waardoor er, helaas alleen nog, incidenteel door de medewerkers zelf uitdagender werk werd bedacht dat het bekende langrijden bij overlastlocaties oversteeg. Cruciaal was dat er een infrastructuur gerealiseerd is waarin het bedachte werk wekelijks besproken kon worden, en doorgaans ook werd. Dit kon leiden tot geanimeerde discussies over de aanpak van een opdracht, wat een eventuele aanpassing ervan tot gevolg kon hebben.

Toch moesten we gedurende het onderzoek concluderen dat er niet *structureel* voldoende 'blauw' politiewerk werd voorbereid om medewerkers gedurende hun dienst zinvol bezig te houden. Deze constatering contrasteert natuurlijk met het beeld dat de politie omkomt in het werk. Het was vooral VVC-werk waaraan de eenheden tijd hebben besteed.

Implementatie pijler 3: **Betere sturing door de OpCo's**

Onze centrale stellingname is dat iedereen in een mbo-organisatie als de politie recht heeft op leiding. Leiding is hier het aanreiken van zinvol werk, operationele sturing dat het ook uitgevoerd wordt en inhoudelijke reflectie op de kwaliteit van het werk. Het in de kern vertrouwen op blauwvakmanschap door medewerkers zelf hun werk te laten zoeken is niet alleen disfunctioneel vanuit organisatieperspectief (want medewerkers gaan niet vanzelf aan de slag met organisatieprioriteiten) maar ook onethisch werkgeverschap dat medewerkers in de steek laat. Het onderzoek liet overigens ook zien dat noodhulpmedewerkers niet in staat waren om *zelfstandig* invulling te geven aan GGP-werk, bijvoorbeeld door op burgers of ondernemers af te stappen voor 'een praatje pot'.

Al jarenlang wordt verwacht dat OpCo's zonder adequate opleiding en training hun belangrijke sturende werk kunnen waarmaken. Daarom hebben we onder andere een specifieke training over frontlijnleiding geven aan de OpCo's gegeven met onder meer een trainingsacteur als oefenobject. Verder liep de onderzoeker als 'kritische vriendin' met de OpCo's mee en gaf feedback op hun optreden.

Daarmee hebben we het volgende bereikt:

- De briefing die bij de start van de dienst staande plaatsvond, stond in het teken van het uit te zetten werk (er vond dus geen plaatsjesbriefing meer plaats). In het bijzonder gaven de OpCo's tijdens de briefing het bedachte werk op de persoon uit waarbij

hij rekening hield met eventueel geplande afspraken.

- OpCo's controleerden regelmatig *tijdens* de dienst al of het uitgezette werk ook was uitgevoerd zoals bedoeld, en stuurden bij waar nodig en/of gaven inhoudelijk feedback.
- Een debriefing aan het einde van de dienst was niet meer nodig. Daarvoor in de plaats is een plenaire dienstafsluiting gekomen waardoor allerhande inhoudelijke onderwerpen besproken werden.

Hoewel het team ook op deze pijler stappen heeft gezet, is het niet gelukt om de operationele sturing door de OpCo's *structureel* en door *alle* OpCo's plaats te laten vinden. In onze analyse is de belangrijkste reden hiervoor het ontbreken van sturing door de teamchef, die vrij snel na de start van het onderzoek nieuw in het team begon en de implementatie als erfenis erbij kreeg. OpCo's konden zich hierdoor aan hun beoogde leidinggevende rol richting hun medewerkers onttrekken.

Onze hoofdconclusie

We hebben, ondanks het initiële enthousiasme van het basisteam, het concept 'generiek werken' niet succesvol kunnen implementeren. Als belangrijkste reden daarvoor zien wij de landelijke pauzeregeling (maar ook het landelijke roepnummerplan, zie het uitgebreidere artikel) en de onmogelijkheid om daar als basisteam van af te kunnen wijken. Dit dwingt het basisteam om een noodhulpsuborganisatie in stand te houden en daarmee feitelijk de betreffende medewerkers 'op te offeren' aan ingeblikt afwachten. Hierdoor kan werkelijk generiek werken simpelweg niet gerealiseerd worden.

Onze hoofdconclusie is dan ook dat zolang de Nationale Politie blijft vasthouden aan de landelijke pauzeregeling (en aan het landelijke roepnummerplan), alle nieuwe projecten die zijn gericht op generiek werken en vormgeven GGP simpelweg kansloos zijn.

Het is **niet behulpzaam** dat de Politieacademie vooral **werft, selecteert en opleidt** voor noodhulp

Andere, daarna te realiseren, randvoorwaarden zijn de bereidheid van de teamleiding om hun OpCo's te ondersteunen door ook hen echt leiding te geven. Maar ook die teamleiding zelf heeft recht op werkelijk leidinggeven van de districts- en eenheidsleiding.

Een eerste, wel praktisch haalbare stap naar generieker werken lijkt op basis van dit onderzoek het ontschotten van blauw-op-straat en de VVC.

En dus...

We grijpen terug op het rapport van de Inspectie Veiligheid & Justitie uit 2020 waarin ze vaststelde dat de politieorganisatieaandacht vooral uitgaat naar de noodhulp en daarom aanbeval: "Bespreek met het (lokaal) gezag wat van de politie wordt verwacht en wat voor een soort politieorganisatie in Nederland gewenst is. Een politie die in verbinding is met alle lagen van de samenleving, of een meer repressieve organisatie?"⁹

Het antwoord op deze vraag is wat ons betreft duidelijk. De (top van de) Nationale Politie heeft tot op heden niet de verandering gerealiseerd die nodig is om die verbindende politie te kunnen zijn. De politie blijft daarmee een repressieve organisatie. Wat heel concreet op landelijk niveau nodig is, is het veranderen van de rechtspositie die hoort bij de verworvenheid van noodhulpmedewerkers en het anders inrichten van het nu starre landelijke roepnummerplan. Maar ook bijvoorbeeld het opleiden van andere type politiefunctionarissen aan de Politieacademie is daarvoor noodzakelijk. •

⁹ Inspectie Justitie en Veiligheid (2020). *Lokale handhaving door de politie*. Inspectie Justitie en Veiligheid of de bijlage bij GGP en politiecapaciteit van het Directoraat-Generaal Politie.

Recensies over actuele publicaties

BOEK

Voor vrouw en kind

Tsila Rädecker (2025). Voor vrouw en kind. Dina Sanson, de eerste politievrouw (1868-1929).
Zutphen: Walburg Pers, ISBN 9789464565171

De eerste zin van deze biografie stelt: 'Dit boek gaat over een grotendeels vergeten vrouw: Dina Sanson.' Dat er zo weinig over haar bekend is, is volgens de auteur – historica Tsila Rädecker – grotendeels aan Dina zelf te wijten: ze was geen prater, maar een doener. Iemand die met de poten in de klei stond en als eerste politievrouw in Nederland haar tijd ver vooruit was. Maar het boek is meer dan een biografie over Dina Sanson: het geeft ook inzicht in (een deel van) de Joodse geschiedenis van Rotterdam, de armoede van toen en de positie van vrouwen tijdens de eerste feministische golf.

Aan de hand van een knap staaltje historisch speurwerk – waaronder archiefonderzoek en gesprekken met nazaten – weet Rädecker een beeld te schetsen van een bijzonder pragmatische vrouw die zich vrijwel haar hele leven heeft ingezet voor vrouwenrechten en minderbedeelden. Dat deed Dina, zelf afkomstig uit een gegoed milieu, aanvankelijk via liefdadigheidswerk, waar het eerste gedeelte van de biografie uitgebreid verslag van doet.

Maar mijn persoonlijke interesse gaat (natuurlijk!) vooral uit naar haar politiewerk. Het tweede deel van het boek gaat hier dieper op in. In het begin van de twintigste eeuw was de 'morele verloedering' van de Nederlandse samenleving een zorg van velen. De stedelijke armoede was groot, en er werden veel ongewenste kinderen geboren. Reden genoeg voor commissaris Roest van Limburg om bij zijn aantreden in 1908 de 'Centrale Zedenpolitie' op te richten. Toch slaagde de Rotterdamse politie er maar niet in om kwetsbare jonge meisjes uit de prostitutie te houden. Het was Roest die als eerste het

nut van een vrouwelijke politiebeampte zag, want 'alleen vrouwen beschikken over de juiste eigenschappen: de vrouw was warm, invoelend en benaderbaar'. In 'Juffrouw Sanson' vond hij misschien niet de ideale, maar wel de meest geschikte kandidaat.

De verwachtingen waren hooggespannen. In 1911 werd Dina formeel aangesteld als politieassistent, en haar eerste jaren zouden in het teken staan van de macabere 'engeltjesmakerijen': kosthuizen waar de kinderen van ongehuwde moeders tegen betaling werden ondergebracht, vaak onder erbarmelijke omstandigheden. De auteur beschrijft tot in detail de schrijnende taferelen die Dina in deze tehuizen aantrof, en de vele obstakels die haar werk als politievrouw bemoeilijkten. Ondanks het gebrek aan bevoegdheden en de 'wirwar van instanties en bureaucratische rompslomp' beet ze zich vast in de materie, vastbesloten om deze misstanden aan te pakken. En dat is haar ook gelukt.

Dina Sanson heeft bijna twintig jaar bij de Rotterdamse Kinder- en Zedenpolitie gewerkt. Ze kreeg tijdens haar loopbaan te maken met veel weerstand, en werd nooit als volwaardig gezien – of betaald – binnen het korps. En hoewel je als lezer blijft gissen naar wie deze doener nou écht was, biedt het boek een fascinerend kijkje in haar indrukwekkende staat van dienst, doorspekt met Rädeckers waardering.

Terug naar die eerste zin: vandaag de dag is deze pionier nog steeds een relatief onbekend figuur, ook binnen de politie. Maar wie weet brengt deze historische biografie daar verandering in?

Aan de hand van een knap staaltje historisch speurwerk wordt een beeld geschetst van een bijzonder pragmatische vrouw die zich vrijwel haar hele leven heeft ingezet voor vrouwenrechten en minderbedeelden

Recensent dr. mr. Barbara van Caem is hoofd van de cluster wetenschap bij de Landelijke Portefeuille Gebiedsgebonden Politie.

BOEK

Leve Rotterdam!

Siebe Thissen (2024). *Leve Rotterdam! De tragische geschiedenis van Jacob de Vletter*. Rotterdam: Studio Rashkov, ISBN 9789083320465

 Leve Rotterdam! vertelt op meest beeldende wijze het verhaal van de Rotterdamse 'volksopstand' in de laatste week van oktober 1868. Beeldend omdat niet alleen het Rotterdam van 1868 tot leven komt, maar ook omdat de vergelijking met de huidige tijd zich opdringt. 'Leve Rotterdam!' was de hartenkreet van de niet-gehoorde en in het nauw gedreven gewone man en vrouw van toen, net als 'J'existe' die is van de gelehesjesbeweging uit het Frankrijk van deze tijd. Een verhaal over een stad in transitie ten koste van het minderbedeelde deel van de bevolking en een politie die in opdracht van het bestuur en ten dienste van die transitie keihard tegen hen optreedt. En natuurlijk de zondebok, die de schuld krijgt van alles en werkelijk op de meest ellendige manier aan zijn einde komt met als enige wandaad dat hij het durfde op te nemen voor zijn medemens.

We maken kennis met de Rotterdamse binnenstad van toen. 'Met het vertrek van de burgerij van de al afgeladen binnenstad nam de intocht van minderbedeelde drastisch toe.' Deze laagste sociale laag van de bevolking moest elke dag opnieuw de eindjes aan elkaar zien te knopen en werd door de elite in deze standenmaatschappij bewust aan zijn lot overgelaten. De Hoogstraat vormde het centrum van alle nijverheid met een keur aan winkels en allerhande straathandel. Thissen vertelt over de vele kleine zelfstandigen, die elke dag opnieuw hun schamele inkomen bij elkaar sprokkelen, maar wel op eigen kracht en zonder baas. Venters, marskramers, keuterboeren, kunstenaars, ambachtslieden, winkeliers en naaisters met bescheiden productiemiddelen zoals een hondenkar, twee planken om koopwaar uit te venten of een

dosis humor om wonderoliën aan de man te brengen.

Maar het nieuwe stadsbestuur wilde hiervan af. Het wilde Rotterdam vernieuwen en ruim baan maken voor professionele handel en industrie en daarom de straathandel en het gepeupel aan banden leggen. Het toenmalige politiekorps werd sterk uitgebreid en kreeg de opdracht een einde te maken aan de straathandel en streng op te treden. Er werden tal van nieuwe verordeningen uitgebracht en de vele straathandelaren werden met hun handel verbannen naar plaatsen waar geen droog brood te verdienen viel. Het regende bekeuringen en voor vele kleine zelfstandigen betekende dit vaak volledig bankroet. Daarmee steeg ook het verzet en de onvrede tegen dit optreden van stadsbestuur en in het bijzonder haar sterke arm, de politie. Jacob de Vletter, voormalig onderwijzer, zag de onrechtvaardigheid en trok zich het lot van berooide groenteboeren en visverkopers aan. Hij trad op als zaakwaarnemer en schreef een aanklacht tegen het beleid.

Het boek beschrijft hoe het in oktober 1968 komt tot wat we in het heden demonstraties zouden noemen van in eerste instantie de jeugd, gericht tegen het optreden van de politie. Hoe dat in de avond en nacht van 31 oktober 1968 uitloopt op een grote volksoploop, die zich richt tegen de politie en haar binnenstadbureaus. De politie reageert met linies en sabels. De beeldende en uitgebreide beschrijving van de gebeurtenissen op 31 oktober, maar vooral ook het strafproces dat daarop volgt is een absolute aanrader voor eenieder die recht en rechtvaardigheid hoog in het vaandel draagt.

De **beschrijving** van de **gebeurtenissen** op **31 oktober**, maar vooral ook het **strafproces** dat daarop volgt, is een absolute **aanrader** voor eenieder die **recht en rechtvaardigheid** hoog in het vaandel draagt

Recensent dr. **Maud van Bavel** is onderzoeker bij Politie Nederland.

Is het gesprek ons beste wapen?

ONTWAPENEN ALS KERNKWALITEIT VAN DE POLITIE

Wapens zijn tastbaar, hebben een duidelijke functie en hangen aan de riem van een agent. In het initiatief ‘ontwapens’ worden ontwapenende kwaliteiten van agenten niet alleen onderzocht en besproken, maar – net als de geweldsmiddelen – ook tastbaar gemaakt door ze vorm te geven als persoonlijke symbolische objecten. Het ‘ontwapen’ representeert de ontwapenende kwaliteit van de agent en de ontwapenende handeling die de agent uitvoert.

Het ‘ontwapen’ is dus niet iets wat een agent echt bij zich draagt. Het is het resultaat van en een startpunt voor reflectie en dialoog over verbindend politiewerk. Voor de agenten in de basisteams is die reflectie en dialoog onontbeerlijk. Contacten met burgers zijn immers onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van dagelijks politiewerk.

Lily Habra, wijkagente in Gouda (inmiddels werkzaam als projectleider professioneel controleren) en ontwerper Myrthe Krepel werden aan elkaar gekoppeld in het kader van Social Design Politie. Zij ontwikkelden het initiatief ‘ontwapens’. Daarvoor gingen zij samen de wijk in en spraken met jongeren over de relatie met de politie. De verschillende stijlen van bejegening door politieagenten in de basisteams werd al snel onderwerp van gesprek. De verschillende manieren bijten elkaar en hebben een negatief effect op de relatie met de politie, gaven de jongeren aan. Het vertrouwen dat de ene agent opbouwt door preventief te werken, wordt op een later moment geschaad door een agent die repressief handelt. Het was reden voor Lily en Myrthe om zich dieper onder te dompelen in het gesprek als wapen. Ze ontdekten dat politieagenten wel worden getraind in het gebruik (en niet-gebruik) van

hun fysieke wapens, maar nauwelijks in het inzetten van hun eigen, geweldloze kwaliteiten. Terwijl de uitoefening van het beroep op dagelijkse basis van agenten vraagt of zij juist dit willen inzetten. Immers, vóór elke stap in de escalatieladder wordt van agenten verwacht dat zij andere opties overwegen. En in die (discretionaire) ruimte is er de mogelijkheid voor de inzet van geweldloze middelen en technieken; voor ‘ontwapens’ dus.

‘Ontwapens’ in de praktijk

Het idee over ‘ontwapens’ werkten Lily en Myrthe uit met politiecollega’s van basisteam Gouda. Na gesprekken met verschillende collega’s organiseerden zij een teambijeenkomst waarin de ontwapenende kwaliteiten van politiecollega’s onderling werden uitgewisseld. Voor de start van de bijeenkomst werd gezamenlijk wat eten besteld: “Liever een pokébowl of gyros?” Samen diensten draaien en samen eten is niets nieuws voor de agenten. Maar bij elkaar komen om te praten over ieders ontwapenende kwaliteiten is geen dagelijkse kost. Dat doen aan de hand van persoonlijke symbolische objecten is al helemaal bijzonder. Halverwege kwam districtchef Martin van Hengel even buurten: “Het is heel waardevol om op

Over de auteur

Marjon van Gelderen is creatief leider bij team Politie van Overmorgen, Directie Strategie & Innovatie, Staf Korpsleiding.

een andere manier naar elkaar te kijken en van elkaar te leren. Ik ben er trots op dat jullie hier zo open instappen en dit met elkaar doen.”

Aan het einde van de bijeenkomst vroegen Lily en Myrthe aan de collega's wat het voor de samenleving zou betekenen als alle agenten hun eigen 'ontwapen' zouden kennen. De deelnemers waren het erover eens dat 'ontwapen' bijdragen aan laagdrempeligere en toegankelijke politie. Begrip tonen levert begrip op, vertrouwen geven resulteert in vertrouwen krijgen. Een politie die zo werkt, is veel effectiever en opereert veel de-escalerender.

Lily: “De interviews waarin ik de ontwapenende kwaliteiten van mijn collega's probeerde te achterhalen, bleken een cadeautje. Door de interviews maakte ik ruimte om op zoek te gaan en in te zoomen op de kwaliteiten van mijn collega's. In de een-op-eengesprekken kon ik zo echt aandacht geven aan mijn collega. Ik besepte dat we dit veel te weinig doen, zowel die diepere vraag stellen om de ander echt te zien en te begrijpen als het lerend uitwisselen van dit soort thema's met elkaar in het team.”

Reflexen in balans

Professionele reflexen als controle, snelheid, zekerheid, macht en bescherming zijn dominant in politiewerk, zeker als het spannend

Praten over ontwapenende kwaliteiten en ervaringen is geen dagelijkse kost

wordt. Deze reflexen zijn begrijpelijk en soms ook nodig. Ze worden problematisch als ze altijd geactiveerd worden, ook in situaties waar verbinding of de-escalatie meer effect zou hebben. Ontwapenende handelingsreflexen die ruimte maken voor verbinding, menselijkheid en de-escalatie zou je eraan kunnen zetten: contact, luisteren, vertragen, nieuwsgierigheid, kwetsbaarheid. Niet als 'softe' aanvulling, maar als strategisch vermogen dat hard nodig is in deze tijd. Ontwapen gaat om professioneel risico nemen in de ontmoeting met de ander, door bij jezelf te blijven en door de ervaren spanning heen te bewegen – dat vraagt minstens zoveel moed en leiderschap. Goed politiewerk bestaat uit bewust schakelen tussen beide reflexen.

1 Social Design Politie is een creatieve maakplaats waarin bestaande denkkaders worden bevraagd en nieuwe handelingsperspectieven worden verkend door politieagenten als 'vreemde vrienden' te verbinden aan kunstenaars, ontwerpers en andere partners. Zie Instagram @social-designpolitie.

Een ontwapen: Tijdbubbel – Francisca

De tijdbubbel is een kraag die de agent om zichzelf en de burger heen kan schuiven. Hiermee creëert Francisca een afgesloten en geconcentreerde ruimte waarin de burger en de agent samen verblijven. Alle aandacht is helemaal toegewijd aan de burger. Francisca laat zich niet afleiden door de druk van buitenaf en gaat pas weg wanneer de rust volledig is teruggekeerd. Deze doelgerichtheid in het ontwapen komt voort uit haar sportachtergrond.

“Ik merk dat ik echt tijd wil nemen om in gesprek te gaan met mensen. Natuurlijk blijf ik altijd alert, maar ik ga niet weg bij mensen voordat alles oké is.”

Het artikel is geschreven in samenspel met Lily Habra, Myrthe Krepel en Arnoud Grootenboer, creatief leiders bij team Politie van Overmorgen.

Op www.websitevoordepolitie.nl staat een uitgebreide versie met achtergronden en meer voorbeelden van 'ontwapens' zoals genoemd in dit artikel.

Ontwapenen gaat om professioneel risico nemen in de ontmoeting met de ander

Strategische verlangens

De ambitie van de politie is nadrukkelijker te handelen vanuit rechtstatelijke waarden en te investeren in de verbinding met de samenleving. De Nederlandse politie is verbonden met de samenleving, maar gemerkt wordt dat die verbinding in toenemende mate onder druk staat². De politie lijkt een meer abstracte politie geworden³. Fysieke aanwezigheid en aanspreekbaarheid van de politie zijn geen vanzelfsprekendheid. Een nabije en menselijke politie is juist in tijden van onrust in de samenleving cruciaal, omdat deze bijdraagt aan het bewaren van de maatschappelijke vrede. In tijden van maatschappelijke polarisatie is er een grote wens om de verbinding met de burger te versterken. Ontwapenen past

in dit verlangen. Agenten moeten niet alleen fysiek paraat zijn, maar ook sociaal-emotioneel intelligent, communicatief en relationeel vaardig. Ontwapenende kwaliteiten dragen bij aan een politie die spanningen kan de-escaleren nog voordat geweld nodig is.

Oproep

Er is nog weinig beeld, taal en training voor professionele ontwapening. Wat als we het vak van agent opnieuw durven tekenen, met ieders eigen 'ontwapen' als eerste wapen in de uitrusting? Deze oproep is een uitnodiging aan leiders: voed de reflex om te ontwapenen en geef verbeelding de ruimte om ontwapenende kwaliteiten tastbaar te maken. Hierop moeten de duizenden agenten van onze basisteams namelijk dagelijks een beroep doen.

Dit jaar brengen we een publicatie uit over ontwapenen als kernkwaliteit van de politie. Juist in de wereld van vandaag is de urgentie groot om dialoog en beweging rond dit onderwerp op gang te brengen en houden. Wil je bijdragen of heb je ideeën, stuur een mail naar hallo@ontwapens.nl.

² Stevig staan in deze tijd – strategische agenda politie 2025-2030.

³ Terpstra & Salet.

Een ontwapen Circle van rust – John

Rust is als een deken die over je valt en je weer met beide benen op de grond zet. Dit 'ontwapen' is een weerspiegeling van de rustige aard van de agent. Die rust heeft John ontwikkeld in zijn vorige baan als vrachtwagenchauffeur. Wanneer de spanning stijgt, zet John zijn rust in en nodigt anderen uit diezelfde rust te betreden. Hij gaat niet mee met de spanning van de ander en blijft, door op hetzelfde volume te blijven praten en zijn rust te bewaren, in controle van de situatie.

"Ik hoor vaak dat ik heel rustig blijf als mensen hoog in hun emoties zitten. Dan ga ik rustiger praten, mensen zachter toespreken. In escalerende situaties kan ik altijd mijn rust inzetten, bij ouders, maar ook bij collega's."

Lieke Hester

*Hoofdagente bij politiebureau
Burgwallen in Amsterdam*

‘@Liekeschrijft’

“Mijn boeken hebben meer levens gered dan mijn 18 jaar werk bij de politie.” Ook geschreven woorden kunnen levens redden. Dit besepte ik laatst pas echt toen ik deze uitspraak deed in een interview. De verbazing van de journalist gaf het besef hoe bijzonder dat eigenlijk is. Mijn beide boeken openen met ‘Lieve jij’: een soort extra hoofdstuk gericht aan iedereen die het gevoel heeft dat het leven alleen nog maar donker is en de dood de oplossing is voor het huidige lijden. Door die ‘lieve jij’ durven vooral jongeren soms 112 te bellen op een cruciaal moment.

Zo kreeg ik enkele maanden geleden nog een belletje van een collega met een mooi praktijkvoorbeeld: iemand durfde door de door mij geschreven woorden 112 te bellen op een héél cruciaal moment. Het had niet veel langer moeten duren, anders was ze er niet meer geweest. Nu lag ze een aantal dagen in het ziekenhuis en ging daarna een hulptraject in. Als dat geen impact is. De politie moet te vaak de van-het-kastje-naar-de-muur-problemen van de geestelijke gezondheidszorg opvangen. ‘Opvangen’, want de geestelijke gezondheidszorg is overbelast, de wachttijden zijn onmenselijk lang; de politie wordt dan ingezet om het onoplosbare op te vangen. Het kost letterlijk (ook vele jonge) levens.

Op persoonlijk vlak heeft het worden van ‘@Liekeschrijft’ een boel impact gemaakt. In stilte, zonder overleg (en nee, ook niet met onze eigen organisatie) twee boeken schrijven was me nogal een weg. Ik leerde ook om, wanneer het

moeilijk is, dicht bij mezelf te blijven. Te geloven in mijn eigen visie van hoe de boeken authentiek, rauw, grappig, eerlijk, goor en morbide konden zijn. En de burger met respect voor alles en iedereen op mijn schouder (en in mijn hart) mee te laten kijken in hoe het werk écht is.

Kleine Lieke van vroeger, die op haar veertiende begon met bloggen, vond letterlijk iedereen’s mening dusdanig belangrijk dat ze bij ieder beetje ‘commentaar’ vaak niet alleen de desbetreffende blog maar haar hele online bestaan offline haalde. Zo verdween ik keer op keer van het internet, maar mijn liefde voor schrijven verdween nooit. Er was een wereld te winnen, want onzekere kleine Lieke had als grote droom een boek schrijven. Een boek schrijft zichzelf niet, de angsten overwinnen gaat niet vanzelf en o al die meningen!

De duizenden haatberichten en bedreigingen naast je neerleggen op social media is een rollercoaster. In dat hele proces heel dicht bij mezelf blijven, mijn intuïtie vertrouwen en dwars door alle angst heen doen wat ik graag wilde doen en geloven in ‘het eindproduct’. Dat was de impact die de Lieke van nu maakte op kleine Lieke.

En dat de woorden van de Lieke van nu, zowel op social media als in mijn boeken, zoveel impact mogen maken, had ik nooit durven dromen. Dus lieve lezers: struikel, blijf even liggen, maar krabbel wel op en verbeter. Ga impact maken en geniet ervan. Liefs, Lieke

De impact van woorden

De winkeldiefstal- aanpak-ladder

KANSEN VOOR ONDERNEMERS EN DE OVERHEID

De politie en het Openbaar Ministerie (OM) willen in een publiek-private aanpak uiteenlopende vormen van criminaliteit breed bestrijden. Het accent verschuift van het opsporen van daders naar het voorkomen van criminaliteit en het tegengaan van schade. Om een dergelijke aanpak te laten slagen moeten bedrijven echter wel in de positie zijn om een bijdrage te kunnen leveren. Dat betekent dat er in de justitiële keten daadwerkelijk ruimte moet zijn voor het particulier initiatief en dat de politie en het OM zich in hun werkprocessen daarnaar richten. Karijn van Doorne en Maurits Sanders illustreren met behulp van de 'winkeldiefstal-aanpak-ladder' hoe daar bij winkeldiefstal gestalte aan kan worden gegeven.

Over de auteurs

Mr. Karijn van Doorne is senior beleidsadviseur criminaliteit bij VNO-NCW en MKB-Nederland. Dr. Maurits Sanders is strategisch adviseur bij PPS Construct en is als kerndocent Publiek-Private Samenwerking verbonden aan Nyenrode Business Universiteit.

In 2023 werden 45.000 winkeldiefstallen geregistreerd (CBS, 2024). Dat is slechts het topje van de ijsberg. Exacte cijfers zijn niet voorhanden. Door brancheorganisaties en partijen in de justitiële keten wordt verondersteld dat meer dan 90 procent van de winkeldiefstallen buiten het zicht van de politie blijft. Alleen heterdaad wordt nog gemeld. Voorzichtige schattingen van VNO-NCW en MKB Nederland komen uit op tussen anderhalf en twee miljoen diefstallen per jaar. Een paar jaar geleden was dat nog anderhalf miljoen (CCV, 2024). Het aantal winkeldiefstallen neemt toe (NOS, 2024).

Maatschappelijke schade

Winkeldiefstal gaat gepaard met hoge kosten en een grote maatschappelijke schade. Zo gaf supermarktkoncern JUMBO in januari 2025 een update ten aanzien van de financiële schade die met de winkeldiefstal voor haar

gemoeid is. In 2024 bedroeg deze 100 miljoen euro (RTL, 2024). Door meer controles uit te voeren is dit teruggebracht naar 70 miljoen euro (*Volkscrant*, 2024). Hoewel het positief is dat door particulier initiatief de negatieve gevolgen van winkeldiefstal kunnen worden verminderd, laat het voorbeeld zien hoe hoog de financiële schade voor bedrijven kan zijn. Om dan nog maar niet te spreken over de psychosociale impact ervan voor de winkelier, de medewerkers en eventuele omstanders. Omstanders voelen zich onveilig als winkeldieven zich agressief gaan gedragen omdat ze worden aangesproken door een medewerker of beveiliging (PVO, 2024).

Ondanks dat winkeldiefstal bij ondernemers een doorn in het oog is, wordt er maar mondjesmaat aangifte gedaan. Zelfs bij een betrapping op heterdaad wordt de politie niet altijd ingeschakeld. Een reden hiervoor is dat kleinere winkeleigenaren een verdachte vaak

niet lang kunnen vasthouden. Ze staan vaak alleen in de winkel en beschikken veelal niet over een beveiliging die een dief kan ophouden totdat de politie komt.

Bij grotere ondernemers is het geluid dat te vaak en te lang en soms zelfs tevergeefs gewacht moet worden op de komst van de politie. Door capaciteitsgebrek staat winkeldiefstal bij de politie zeker niet boven aan het prioriteitenlijstje. Dat betekent dat een winkelmedewerker soms uren met een betrapte dief zit te wachten. Dit leidt regelmatig tot agressie en geweld bij de dief jegens het personeel. Daarnaast hebben winkeliers het beeld dat degenen die wel door de politie worden meegenomen, zich niet altijd hoeven te verantwoorden bij de rechter. Naar hun idee komt het zelfs voor dat betrapte winkeldieven niet worden opgenomen in de politiesystemen (NOS, 2025).

Huidige werkwijze bij winkeldiefstal

Wanneer een winkelier een dief betrapt, wordt veelal gevraagd om te betalen of het product terug te leggen. Soms wordt er meer werk van gemaakt. Terwijl de winkelier wacht op de komst van de politie, vult hij alvast een digitaal aangifteformulier in. Hoewel dat tijd scheelt, legt het afhandelingstraject een groot beslag op de politiecapaciteit. Als de verdachte wordt meegenomen naar het bureau, is hiermee voor de politie gemiddeld acht uur gemoeid. Het OM moet de zaak vervolgens beoordelen en dat kost eveneens tijd. Veelal doet het OM de zaak af met een strafbeschikking. Het kan ook zijn dat de verdachte wordt gedagvaard voor de politierechter. Om de politie en andere partijen in de justitiële keten te ontlasten is afgesproken dat soms kan worden volstaan met een reprimande voor een first offender. De dief wordt dan wel geregistreerd, maar hoeft niet mee naar het bureau.

Naast de strafrechtelijke route kan een winkelier een civielrechtelijk traject starten. Hiervoor zijn er twee mogelijkheden, namelijk: met of zonder tussenkomst van de politie. Een belangrijke factor hierbij is of de verdachte al dan niet meewerkt. Als de dief meewerkt, kan

Een winkelmedewerker zit soms uren met een betrapte dief te wachten

zonder tussenkomst van de politie de dader aansprakelijk worden gesteld voor de schade (181 euro). Dat kan direct afgehandeld worden. Als de politie erbij wordt gehaald, verstrekt de politie de gegevens van de dader aan de civiele afhandelaar. Tijdens de begrotingsbehandeling 2024 van het ministerie van Justitie en Veiligheid is toegezegd om te onderzoeken of de civiele vordering vaker toegepast kan worden en daarmee een alternatieve afdoening kan zijn om politie-inzet verder terug te dringen.

Weinig prioriteit in het opsporingsapparaat

In 2024 is slechts 33.000 keer aangifte gedaan van winkeldiefstal (Politie, 2025). De beperkte aangiftelust bij winkeliers lijkt samen op te gaan met het feit dat er maar weinig prioriteit aan wordt gegeven in het opsporingsapparaat. Zo wordt het thema niet genoemd in de Veiligheidsagenda 2023-2026 (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022).

De beperkte inzet is overigens ook goed uit te leggen. De capaciteiten van de opsporingsdiensten zijn schaars. Opsporingsinstanties zoals de politie en het OM moeten zich dan ook richten op grote thema's, zoals ondermijnende criminaliteit, cybercrime, mensenhandel en het voorkomen van maatschappelijke onrust. Winkeldiefstal valt hier simpelweg niet onder (zie bijvoorbeeld: Omroep Gelderland, 2025). Ondanks dat de prioriteiten bij de opsporingsinstanties elders liggen, heeft winkeldiefstal wel degelijk de aandacht van publieke partijen in het veiligheidsdomein. Het is één van de thema's waarop actief wordt verkend

Het **thema** 'winkeldiefstal' wordt **niet genoemd** in de **Veiligheidsagenda 2023-2026**

Referenties

- CBS, <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83651NED/table?fromstatweb>, 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- CCV, Secondant: Winkel-diefstal onder de loep, 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- Ministerie van Justitie en Veiligheid, Veiligheidsagenda 2023-2026 | Rapport | Rijks-overheid.nl, 2022 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- NOS, Ondernemers kunnen groot deel van boetes aan winkeldieven niet innen, 2025 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- NOS, Niet alleen supermarkten hebben last van winkeldiefstal: 'Overall wordt meer gestolen', 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- Omroep Gelderland, Minder inzet op winkeldiefstal en burenrudies: onderbezette politie moet keuzes maken – Omroep Gelderland, 2025 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- Politie, data.politie.nl – Geregistreerde misdrijven, ophelderingen; soort misdrijf, regionale eenheid, 2025 (geraadpleegd op 8 april 2025).

of het breed bestreden kan worden, waarbij er gaandeweg een verschuiving plaatsheeft van het strafrechtelijk opvolgen naar het voorkomen van criminaliteit en het tegengaan van schade (PVO, 2025). De aandacht gaat daarbij niet alleen uit naar daders, maar juist ook naar slachtoffers en gelegenheidsstructuren. Publieke samenwerkingsinitiatieven zoals CCV en PVO's vervullen hierin een belangrijke rol. Zij kijken of ze tussen publiek en privaat tot een gecoördineerde middelinzet kunnen komen en of het mogelijk is om succesvolle aanpakken op te schalen.

Ultimum remedium

Winkeliers en brancheorganisaties sluiten graag op deze ontwikkeling aan. Ze zoeken manieren om de dief aan te pakken én de politie te ontlasten. Dit vereist echter wel een actieve bemoeienis van de opsporingsinstanties. Het strafrecht zien zij als het 'ultimum remedium'. Dat wil zeggen dat bij een voorkomend geval van winkeldiefstal eerst andere middelen worden ingezet alvorens er wordt overgegaan tot strafrechtelijk optreden. De winkelier moet eerst zelf aan de slag en kan pas terugvallen op de politie als alle andere mogelijkheden zijn uitgelopen: het strafrecht als ultimum remedium.

Met de winkeldiefstal-aanpak-ladder doen winkeliers en brancheorganisaties een handreiking aan de politie en het OM om winkeldiefstal breed te bestrijden. Het vertrekpunt van de ladder is dat hoe vaker een individu wordt betrapt op winkeldiefstal,

des te zwaarder de inzet met als ultimum remedium de inzet van politie/OM. Het gaat om een vooraf vastgestelde getrapte, steeds zwaardere inzet op de winkeldief. Om te voorkomen dat de ladder wegglijdt, omvalt, oneindig ver uitschuift of dat er te pas en te onpas gebruik wordt gemaakt van andere instrumenten, is het van betekenis dat zowel de winkeliers als de politie en het OM zich hieraan committeren.

Bij het op heterdaad betrappen van een winkeldief zullen in eerste instantie de winkelier en de dader het zelf oplossen zonder tussenkomst van politie. De eerste keer komt de winkeldief ervan af met een waarschuwing en een individueel winkelverbod. Het vergrijp wordt verplicht digitaal geregistreerd en is daarmee inzichtelijk voor politie. De winkeldief heeft hiermee eenmalig een misstap kunnen begaan zonder al te veel gevolgen. De dief mag een tijdje de winkel niet in en ook hiervan wordt de politie op de hoogte gesteld. Ook is de dief verteld wat er gebeurt als er nogmaals wordt gestolen. De politie komt niet ter plaatse, maar wordt digitaal op de hoogte gesteld van het feit dat er een winkeldief is gepakt (melding). Er wordt daarmee geen aangifte opgenomen.

De tweede keer dat dezelfde persoon gepakt wordt binnen een bepaald tijdsbestek, wordt de gewaarschuwde dief wederom geregistreerd bij de politie en tevens aansprakelijk gesteld voor de schade. Hiervoor wordt hij civiel aansprakelijk gesteld. Dit wordt gecombineerd met een collectief winkelverbod. Bij een collectief winkelverbod mag de winkeldief bij meerdere winkels in een bepaald gebied niet naar binnen. Deelnemende bedrijven zijn herkenbaar aan de sticker van het collectief winkelverbod bij de deur. Wanneer dat toch gebeurt, is er sprake van huisvredebreuk. Daarmee riskeert de overlastgever een geldboete of een gevangenisstraf van maximaal zes maanden. De civiele aansprakelijkstelling wordt momenteel toegepast bij voornamelijk grotere winkels en winkelketens. Een kritiekpunt hierop is dat de menselijke maat onvoldoende wordt meegenomen. Het bedrag voor de civiele aansprakelijkheidsstelling (181 euro) kan oneindig vaak worden opgelegd. Deze interventie onttrekt zich bovendien vaak

aan het zicht van de overheid. Het is dan ook belangrijk dat een potentiële veelpleger ook bij de overheid in beeld is.

Bij een derde keer wordt er opnieuw een stap verder gezet op de winkeldiefstal-aanpak-ladder. Er volgt wederom een civiele aansprakelijkstelling van 181 euro, strafrechtelijk optreden voor huisvredebreuk (overtreding van het winkerverbod) en er wordt een nieuw collectief winkerverbod opgelegd. Met het overtreden van het winkerverbod wordt er op de winkeldiefstal-aanpak-ladder voor het eerst een beroep gedaan op fysiek politieoptreden. Bij een vierde keer zal een derde en tevens laatste schadevergoeding worden opgelegd gecombineerd met een gebiedsverbod en strafrechtelijke vervolging voor diefstal. Dit kan eventueel via de wijkrechtspraak.

Mocht de dief voor een vijfde keer gepakt worden, dan kan geen schadevergoeding meer gevraagd worden. Dat is namelijk al drie keer opgelegd. Bij een vijfde diefstal worden de verboden gehandhaafd en rest alleen nog verdere strafrechtelijke vervolging.

Publiek-private aanpak

Volgens winkeliers en brancheorganisaties heeft de winkeldiefstal-aanpak-ladder alleen kans van slagen als zowel private partijen als

Winkeliers kunnen bij een diefstal niet direct rekenen op de komst van de politie

overheidsinstellingen zich in hun bedrijfsvoering en werkprocessen committeren aan de voorgeschreven stappen; alleen dan is er sprake van een wederzijds gedeelde strategie. Voor winkeliers betekent dit dat zij niet direct kunnen rekenen op de komst van de politie bij een winkeldiefstal. Zij zullen in eerste instantie andere wegen moeten bewandelen om de winkeldief aan te pakken. Dat vergt veel van ondernemers, maar hierdoor wordt de veiligheid vergroot.

De politie en het OM worden ingeroepen als het echt niet anders kan. Dat brengt met zich mee dat er dan ook minder vrijblijvendheid is om al dan niet te komen. Als zij opgeroepen worden, is hun inzet noodzakelijk en is weg blijven geen optie.

Daar is lef voor nodig, maar de huidige situatie biedt kansen voor ondernemers en de overheid om tot een noodzakelijke verandering te komen.

Referenties (vervolg)

- PVO, Hoe voorkom ik winkeldiefstal? – Platform Veilig Ondernemen, 2025 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- PVO, Toename van agressie in de retail: met INretail in gesprek over oplossingen – Platform Veilig Ondernemen, 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- RTL, Strengere controles bij Jumbo vanwege 100 miljoen schade door diefstal, 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).
- Volkskrant, Winkeldief komt dankzij privacywet vaker ongestraft weg | de Volkskrant, 2024 (geraadpleegd op 8 april 2025).

Begrijp je politiewerk ook echt?

In de Strategische Agenda (2025-2030) van de politie staat: “Wij moeten onze manier van werken en organiseren aanpassen aan ontwikkelingen in onze omgeving om goed politiewerk te kunnen uitvoeren.” Om de juiste inhoudelijke en organisatorische beslissingen te nemen moet je het werk kennen, aldus de auteurs.

Over de auteurs

Drs. Cynthia Dorland is organisatiepsycholoog en na verschillende functies in Amsterdam en het PDC nu begeleider Duurzaam Verbeteren bij de eenheid Amsterdam.

Drs. Petra Jurriens, bedrijfskundige, werkt als begeleider van Duurzaam Verbeteren bij de eenheid Midden-Nederland.

Drs. Jeanine Nas is bestuurskundige en na verschillende operationele en niet-operationele functies nu begeleider Duurzaam Verbeteren bij de eenheid Amsterdam.

Drs. Bas van Rossum is organisatiepsycholoog en als Vanguard-consultant landelijk werkzaam bij Duurzaam Verbeteren.

Als je weet waar het mis gaat, waar collega's tegenaan lopen bij de uitvoering van hun werk, kun je pas veranderingen doorvoeren die ertoe doen. Ons werk moet waarde toevoegen aan de bedoeling. Elke verandering in het werk moet een positief effect hebben op het vermogen van de organisatie om aan de hulpvraag van de burger en/of maatschappij te voldoen. Daar doen we het uiteindelijk voor, stellen de begeleiders Duurzaam Verbeteren.

Taiichi Ohno was een Japanse ingenieur en manager bij Toyota. Zijn roem dankt hij aan het systeem dat hij heeft gecreëerd waarin continu verbeteren en wendbaarheid centraal staan. Met zijn aanpak is Toyota marktleider in de auto-industrie geworden. Ohno geloofde dat verbeteringen van de werkvloer moesten komen. Hij liet zijn leidinggevenden naar de werkvloer gaan om problemen echt te begrijpen. Een fundamenteel principe van Ohno's filosofie was dat iedereen voortdurend zelf kleine verbeteringen kon aanbrengen. Als mensen problemen zien, gaan zij vanzelf goede oplossingen bedenken. Een ander belangrijk principe dat hij toepaste, was het elimineren van verspilling. Elke stap

in de werkstroom moet waarde toevoegen aan het eindproduct. Toyota maakt voornamelijk auto's en is een productieomgeving. Kenmerken van productieomgevingen zijn de sterk gestandaardiseerde werkprocessen waar de klant wordt gezien als eindgebruiker. In dienstverlenende organisaties is variatie een gegeven (elke vraag kan anders zijn) en is de klant vaak een coproductent. Het is belangrijk te weten wat de klant wil. Wat is precies de hulpvraag? Wat is de bedoeling? En wat is daarbij het belangrijkste? Hoe kunnen we het gedachtegoed van Taiichi Ohno vertalen naar politiewerk?

Het Gemba-principe¹ in politiewerk

Om de succesvolle aanpak van Ohno te kunnen vertalen naar politiewerk gebruiken wij de Vanguard-methodiek, die specifiek door John Seddon ontwikkeld is voor dienstverlenende organisaties. Binnen de politie noemen wij dit Duurzaam Verbeteren. Hierbij moeten we eerst begrijpen wat ons werk is. In ons werk hebben wij te maken met een grote variatie in vragen van de burger en de maatschappij. Wat vraagt de burger van ons? Wij denken dat wij het goede doen, maar klopt dat ook?

Zonder diepgaande kennis van politiewerk leiden veranderingen zelden tot succes

In maart 2024 wordt een verwarde man van niet-Nederlandse afkomst aangehouden vanwege diefstal uit een woning. ZSM besluit dat hij voorgeleid moet worden vanwege zijn proeftijd voor een andere zaak. In de daaropvolgende tien dagen wordt de man voor verschillende vergrijpen op verschillende plaatsen in Nederland nog zes keer aangehouden. Bij elke aanhouding voeren collega's elke keer een opsporingsonderzoek uit en wordt de man weer heengezonden. De crisisdienst ziet geen noodzaak om in te grijpen. De zesde keer wordt besloten een kaartje te kopen voor de man en zetten ze hem de volgende dag op de trein naar Duitsland. Daar komt hij nooit aan. Wel wordt hij binnen een paar dagen nog drie keer aangehouden en weer heengezonden.

Een maand later verklaart de rechter een eerder vonnis onherroepelijk en krijgt hij zeven weken gevangenisstraf opgelegd. De verdachte heeft zich tot op de dag van vandaag niet meer laten zien.

Als we kijken naar de bedoeling, was deze vanaf het begin helder? Wat hebben we bereikt met onze inzet?

Get knowledge

De uitspraak 'Get knowledge' van John Seddon onderstreept dat elke verandering moet beginnen met diepgaande kennis van het werk. Daarvoor moet je als leidinggevende jouw medewerkers en jezelf de kans geven om het werk te onderzoeken. Door te onderzoeken wat de bedoeling is van het werk en

door de hulpvraag van de burger te kennen, door belemmerende systeemcondities te ontdekken, doe je cruciale kennis op van het werk en kun je samen bekijken waar veranderingen nodig zijn.

"Ik was indertijd OS-A op het basisteam Almere Buiten-Hout en portefeuillehouder Huiselijk Geweld en Stalking. Ik dacht dat wij het werk goed georganiseerd hadden en het team het goed deed. De problemen kwamen vooral voort uit de kwaliteit van Veilig Thuis-meldingen, was mijn overtuiging. We doken met Duurzaam Verbeteren in het werk en tot mijn verbazing zag ik dat het helemaal niet zo goed ging. Wij weten zelden wat de bedoeling is van het slachtoffer. En we kijken amper naar wat eerder is voorgevallen. De communicatie met de hulpverlening vond voornamelijk plaats via systemen. Ik kwam erachter dat de problemen niet lagen aan de formulieren, maar dat we niet wisten wat de bedoeling was. De slachtoffers konden we daarom niet goed helpen. Door het werk te onderzoeken kwamen we achter het werkelijke probleem,

1 Gemba betekent in het Japans: 'de echte plek'. Gemba refereert aan de werkvloer, daar waar de waarde gecreëerd wordt. De filosofie achter Gemba is dat je 'zo dichtbij als mogelijk probeert te komen' alvorens dat je een oplossing aandraagt. Tevens toont management hiermee betrokkenheid aan de medewerkers.

De tijd **ontbreekt** om het werk te **leren kennen**

nu wist ik hoe we konden verbeteren. We hebben de samenwerking gezocht met partners en vroegen aan de voorkant naar de bedoeling van de burgers. Wij werden meer dienstverlenend. We stapten niet meer automatisch in de strafrechtroute. Het mooiste van het traject vond ik dat je met de collega's die het werk doen ervaart hoe het werk gaat. Waar je eerst denkt dat je het goed doet, zie je dat het eigenlijk niet zo goed gaat en je niet doet wat de burger van je vraagt."

Mark Agterbos, teamchef De Bilt Eemdal Soest

"Ik heb verschillende trajecten Duurzaam Verbeteren op mijn team geïnitieerd. Vanuit mijn ervaring binnen de opsporing wist ik dat er veel verspilling is binnen de VVC-stroom. Daarom wilde ik een traject starten; om het werk goed te organiseren en erachter te komen wat nu werkelijk de hulpvraag van de burger was. Tijdens de onderzoeksfase kwam ik erachter dat dit een te grote opgave was. Elke delictsvorm kent zijn eigen verspilling. We verlegden de focus op Huiselijk Geweld en Stalking. Dit soort delicten zijn vaak ingewikkeld, net als de samenwerking met netwerkpartners. Na onderzoek werd snel helder dat de informatie die nodig is om de burger te helpen niet op orde was. We zijn gaan experimenteren met het vragen naar de bedoeling en ver-

spilling wegnemen. We hebben een format gemaakt waarmee we effectiever kunnen muteren. Hierna zijn we doorgegaan met het werk onderzoeken en zagen we veel onnodige handelingen. Deze hebben wij uit de werkstroom gehaald. Daarnaast hebben wij de collega's van Zorg & Veiligheid een prominente rol gegeven. Tenzij er sprake is van acute onveiligheid, bepalen zij wat er gedaan moet worden in de casuïstiek. Is het beter om op zorg in te zetten én is strafrecht überhaupt de oplossing? Met beide initiatieven voldoen we beter aan de vraag van de burger en/of maatschappij."

Dennis van Klaveren, kwaliteits HOvJ, basisteam Watergraafsmeer

Kijk in het werk, niet naar

Teamchefs nemen soms beslissingen over het werk die groot effect kunnen sorteren. Hoe zijn zij tot die beslissingen gekomen? Wij zien dat zij vaak inhoudelijke beslissingen nemen op basis van informatie die zij krijgen van anderen en deze informatie niet (altijd) valideren. De tijd ontbreekt om het werk te leren kennen. De waan van de dag voor de gemiddelde teamchef bestaat uit talloze e-mails lezen en beantwoorden, R&O-gesprekken en verzuimgesprekken voeren, veel vergaderen en veel administratief werk. Een veelgehoord argument is: "Ik heb geen tijd om aan te sluiten bij het ochtendmoment waar de zaken van die dag inhoudelijk besproken worden." Of: "Het is niet nodig dat ik daarbij zit, dat doet mijn (vul maar in)." Maar als je echt wilt weten hoe het gaat met het team, ontkom je er niet aan om in het alledaagse werk te kijken. Je ziet het pas als je er middenin staat. De beste beslissingen over veranderingen kun je pas nemen als je je committeert aan het feit dat je het werk moet kennen. Als je als leidinggevende het werk echt begrijpt en kennis hebt van de alledaagse praktijk, belangstelling toont voor het werk van het team, zullen de medewerkers zelf ook meer aandacht besteden aan wat er

anders en beter kan. Wat vind jij belangrijk? Welke keuze maak jij daarin? Voorbeeldgedrag is daarbij essentieel. Neem je ruimte en tijd om een keer bij de balie te zitten, te kijken in het coördinatieportaal en eventueel zelf een burger te bellen? Alleen op deze manier krijg je als teamchef echt inzicht in hoe het werk georganiseerd is en waar veranderingen nodig zijn. Om medewerkers te laten leren, zul je ook zelf open moeten staan om te leren. Dan kun je beslissingen nemen die ertoe doen. En kun je daadwerkelijk aan de slag om kwesties die politiewerk in de weg staan op te lossen en weg te nemen.

"Een tijd geleden volgde ik een workshop van een Vanguard-adviseur. Mij intrigeerde het principe van 100% schoon werk. Bijvoorbeeld na het eerste politiecontact zorgen dat de persoon de juiste partner of instantie ter plaatse treft. Een mooi uitgangspunt als je bedenkt hoe vaak we naar dezelfde zwerver of verslaafde burger gaan. Dit principe kan echt verschil maken. Voor de persoon in kwestie en voor de politie. Ik startte in Purmerend en Zaandam een traject Duurzaam Verbeteren. Bij de start dacht ik vooral aan het 100% schoon opleveren ofwel minder inzet van de politie. Ik ben zelf in het werk gaan kijken en zag dat we niet wisten wat de vraag van de burger was. We hadden geen idee van de hoeveelheid verspilling en herhaalwerk. Het opende mijn ogen. Jarenlang namen we aangiftes op zonder te weten wat de hulpvraag van de burger was. En we vertelden niet dat onze mogelijkheden soms beperkt zijn. Soms kregen burgers direct een brief dat hun aangifte afgewezen werd. Soms werkte het doen van aangifte ook averechts. Mij verraste de enorme verspilling die naar voren kwam. Collega's doen hun best, maar het systeem hindert. We weten niet of werk iets toevoegt aan de vraag van de burger. Ik zeg weleens tegen collega's: "Als het jouw

Elke stap in de werkstroom moet waarde toevoegen aan het eindproduct

vader of moeder betreft, dan weet je wél wat je moet doen."

Onze inspanningen zorgden ervoor dat we minder aangiftes hadden, beter voorbereid waren bij het opnemen van een aangifte doordat we de context kenden en beter doorverwezen en samenwerkten met ketenpartners. In sommige gevallen leidde het zelfs tot een beter voorstel als afdoening."

Peter Kroonstuiver, teamchef basisteam Amstelveen

Succesvol leidinggeven aan veranderen in politiewerk

Als teamchef ben je verantwoordelijk voor veranderingen op de werkvloer. Hoe zorg je ervoor dat die veranderingen er ook toe doen? En het werk ook beter wordt? Het begint altijd met jouw kennis van het werk. Niet de kennis van jaren geleden, maar de actuele kennis, hoe het nú werkt. Begrijpen waar je medewerkers last van hebben. De grootste uitdaging die je hebt, is ruimte in je agenda maken om regelmatig in het werk te kijken. En dan bedoelen we niet *naar* het werk kijken, maar er werkelijk middenin gaan staan. De verdieping opzoeken, casussen zelf bekijken, onderzoeken. Dat vergt tijd, moed en actie. Pas dan kun je als leidinggevende ook daadwerkelijk waarde toevoegen aan veranderingen in politiewerk.

Heb je hier hulp bij nodig? Benader dan onderstaande collega's van Duurzaam Verbeteren. •

Mr. Maurice van Heemst

*Kwaliteitsofficier van justitie
Arrondissementsparket Rotterdam*

Is er wel een dag hetzelfde bij de politie?

Tijdens je surveillance vogels van diverse pluimage met een haperend moreel kompas preventief laten merken dat je ze in het oog hebt, een stopgesprek voeren met een potentiële stalker, bij een foutparkeerder tevens de trias alcoholica (onvast ter been, omgeven door een alcoholwalm en sprekend met een dubbele tong) ontwaren, een huiselijk geweld-pleger aanhouden, beide kemphanen scheiden en vervolgens zonder oordeel bemiddelen in hun burenruzie, een persoon met onbegrepen gedrag proberen te bereiken, de digitale wijkagent inschakelen bij een jeugdige geldezel, doortastend reageren op beledigende of bedreigende teksten die je naar je hoofd geslingerd krijgt, een hennepkwekerij ontmantelen, met empathie de aangifte van een huilend slachtoffer opnemen, buikpijn krijgen omdat je vanwege capaciteitsproblemen moet kiezen uit de vele aangiften en er dus onvermijdelijk slachtoffers in de kou blijven staan...

Dit oplepelen kostte mij geen enkele moeite en ik had nog wel even door kunnen gaan ook. Dus toen ik hoorde dat het thema van deze editie 'alledaags politiewerk' is, kon ik me daar aanvankelijk niets bij voorstellen. Immers, is er wel een dag hetzelfde bij de politie? Ook als er geen sirenes en heldhaftige achtervolgingen aan te pas komen, lijkt 'alledaags politiewerk' me een contradictio in terminis te zijn, zoals 'plastic glas', 'oorverdovende stilte' en 'bindend advies'.

Bij alledaagse werkzaamheden die bijna nooit de publiciteit halen maar wel essentieel zijn voor het beoefenen van de politietak, denk ik met name aan het administratieve deel. Ik begrijp dat het niet altijd eenvoudig is om bijvoorbeeld BOB-vorderingen op te stellen. Dat tijdrovend papierwerk na een lange, intensieve dienst soms zwaar

kan vallen. Toch mag dit sluitstuk geen sluitpost zijn. Uit ervaring weet ik dat volledige, correcte schriftelijke vastleggingen en grondige analyses ertoe leiden dat open eindjes aan elkaar geknoopt kunnen worden.

Ik leerde ooit, tijdens het onderzoek naar de strandrellen in Hoek van Holland, dat sluitend bewijs geleverd kan worden door een zorgvuldig opgebouwd dossier. Dat bevatte geen processen-verhaal, maar processen-verbaal met aandacht voor de befaamde zeven gouden W's. De betrouwbare beschrijvingen van camera-beelden, sporen, getuigenverklaringen, etc. onthulden de ernst van de situatie en de identiteit van verdachten. Door nauwkeurige registraties waren de rechercheurs vakkundig in staat om verbanden te leggen, met tientallen veroordelingen tot gevolg.

Een ander voorbeeld wat me te binnen schiet: al geruime tijd waren mutaties gemaakt van overlastmeldingen over bepaalde auto's, die in een buurt af en aan reden. Dankzij die informatie kon later aannemelijk gemaakt worden hoe lang en hoe vaak drugsdealers hun lucratieve waar hadden verkocht. We slaagden er daardoor in om een groot geldbedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel van hen af te pakken.

Nu de samenleving is gedigitaliseerd en cybercrime en grensoverschrijdende criminaliteit toenemen, wordt het verschil verhoudingsgewijs minder op straat gemaakt. Elke dag weer wordt achter het scherm het papieren fundament van het politiewerk gelegd, zo nodig voorzien van een 'echte digitale handtekening'. (Politie)pet af daarvoor (en typen maar)!

→ Reageren? m.van.heemst@om.nl

Achter het
scherm wordt
het papieren
fundament van
het politiewerk
gelegd

Herijking van het veiligheidsbestel

TIJD VOOR EEN *PARADIGM SHIFT*?

Alledaags politiewerk voltrekt zich veelal in de lokale gemeenschap. In ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en – bij voorkeur – in aansluiting op het veiligheidsbeleid van het lokaal bestuur. Recent onderzoek in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) laat zien dat samenspel onder druk staat. De lokale politiezorg verschaalt. Burgemeesters glipt het gezag over de politie door de vingers. En gemeenten hebben al te veel veiligheidsuitdagingen op hun bordje om ook nog eens de gaten die andere actoren in het veiligheidsbestel moeten laten vallen te vullen.

Het lijkt de vrucht van een combinatie van ontwikkelingen. Een snelle, fundamentele verandering van het veiligheidslandschap. De verbouwing van het veiligheidsbestel van tien à vijftien jaar geleden. En bijvoorbeeld een gestage politisering van het veiligheidsdebat. De VNG concludeerde dat ‘pleisters plakken’ – een miljoentje extra hier, wat fte’s daar – niet meer gaat helpen. En riep daarom begin dit jaar op tot een breed debat over de herijking van het veiligheidsbestel. In dit artikel volgt een korte schets van het onderzoek dat daaraan ten grondslag lag.

Het onderzoek werd geëntameerd door de VNG-Commissie Bestuur en Veiligheid. Die meende te zien dat gemeenten geacht werden steeds meer functies in het veiligheidsbeleid te vervullen, mede om andere spelers in het veiligheidsbestel te ontlasten. Terwijl het maar de vraag was of gemeenten daarvoor

wel over de vereiste positie, de middelen en expertise beschikten. Al helemaal in het geval van kleine en middelgrote gemeenten. Konden gemeenten überhaupt nog wel voldoen aan het groeiende aantal opgaven en verwachtingen rond veiligheid? En zo dit niet het geval was, welke factoren en ontwikkelingen stonden dit dan vooral in de weg? Daarop moest het onderzoek antwoord geven. Om zo als het ware als ‘gespreksleidraad’ te kunnen dienen voor een debat over de toekomst van het veiligheidsbestel en -beleid. Tussen bestuurders onderling, maar ook met de andere actoren in het bestel. Waaronder vanzelfsprekend de politie.

Op zoek naar een nieuwe beleids-theorie

Het onderzoek laat allereerst zien dat het gevoel overvraagd te worden niet alleen voorbehouden is aan politie of lokaal bestuur: het

Over de auteur
Marnix Eysink Smeets PhD is zelfstandig onderzoeker, marnix@marnixeyinksmeets.nl.

Incidentalisme verdringt steeds meer het werken aan ‘de lange lijn’

Het onderzoek vond plaats aan de hand van studie van de (beleids)literatuur en interviews met een groot aantal bestuurders, politie- en andere veiligheidsprofessionals, wetenschappers en vertegenwoordigers van departementen of expertisecentra. Ook kon worden geput uit uiteenlopende sessies in het veiligheidsveld, net als uit observaties van ongeregelde heden en het daaropvolgende politieke debat.

begint alle spelers in het veiligheidsbestel ‘over de schoenen’ te lopen. Dat blijkt mede terug te voeren te zijn op ontwikkelingen en beleidskeuzen uit het recente verleden. Kennis daarvan blijkt bij betrokkenen echter nogal eens afwezig. Net als bekendheid met het feit dat het veiligheidsbestel eerder al eens in een vergelijkbare situatie verkeerde en met de innovatieve manier waarop die situatie toen overwonnen is.

In de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw kende ons land net zo’n onrustige fase als nu. Met grootschalige maatschappelijke onrust. Aanslagen en gijzelingen. Krakkersrellen. Maar ook met een snel stijgende criminaliteit, die politie en justitie niet meer alleen aan konden. Een deskundig en innovatiebereid departement van Justitie nam daarop een voortrekkersrol bij het ontwikkelen van een nieuwe kijk op veiligheid en veiligheidsbeleid; gebruikmakend van nieuwe wetenschappelijke inzichten en baanbrekend werk van lokale pioniers. Dat culmineerde rond 1985 in het werk van de *Commissie Roethof*. Deze formuleerde een nieuwe beleidstheorie voor de aanpak van de – traditionele – criminaliteit die toen de centrale uitdaging vormde. Die criminaliteit zou niet alleen meer worden bestreden; preventie – gebaseerd op een gedegen begrip van de gelegenheidsstructuur voor die criminaliteit – zou voortaan een essentieel element van het veiligheidsbeleid vormen. Een regelrechte *paradigm shift*, waarmee ook de gemeente uitgroeide tot een centrale speler van het veiligheidsbestel. Want juist het lokale bestuur kon, met zijn partners in het fysieke en sociale domein, veel van de noodzakelijke preventie tot stand brengen.

Integraal Veiligheidsbeleid

Een periode van experimenteren volgde, om zo scherper te leren zien wat wel en niet werkte, en onder welke voorwaarden. Daaruit werd de noodzaak duidelijk om preventieve en repressieve interventies optimaal op elkaar én op de lokale situatie af te stemmen. Regie was daarom nodig. Het betekende de geboorte van het *Integraal Veiligheidsbeleid*. Met het lokaal bestuur als veiligheidsregisseur.

In aanvulling hierop werd de politie gereorganiseerd om meer slagkracht te hebben. Waarbij de (148) gemeentepolitiekorpsen en het korps Rijkspolitie worden omgevormd tot 25 regionale korpsen (en het Korps Landelijke Politiediensten). Het beheer over de politie werd belegd bij één burgemeester per regio, die daarover overleg voerde met zijn collega-burgemeesters. Dat zorgde ervoor dat het gezag en het beheer over de politie relatief dicht bij elkaar bleven liggen.

De stijging van de geregistreerde criminaliteit komt in deze periode eerst ruwweg tot stand. Maar als – mede in reactie op de onrust na de moord op Pim Fortuyn – vervolgens ook nog de omslag wordt gemaakt van ‘papierplannen’

naar de *kwaliteit en intensiteit van de uitvoering* zet de criminaliteit ten slotte een forse en aanhoudende daling in. Het veiligheidsgevoel van het publiek stijgt in nog grotere stappen. Burgers merken dat de problemen waar zij zich zo lang druk over hebben gemaakt ‘eindelijk’ geloofwaardig worden aangepakt. De ingezette *paradigm shift* werpt inderdaad z’n vruchten af.

De Grote Verbouwing (2010-2015)

Met de wind van de ingezette criminaliteitsdaling in de zeilen wordt het veiligheidsbestel vervolgens in enkele jaren rigoureus verbouwd. Het denken in termen van *New Public Management* is dan net op zijn hoogtepunt, dus efficiency, schaalvergroting en cijfersturing moeten verdere vooruitgang brengen. Net als een mogelijkheid tot bezuinigen; het is immers midden in de financieel-economische crisis. Het superministerie van Veiligheid en Justitie wordt gevormd. De gerechtelijke kaart wordt hertekend, waarbij rechterlijke macht en Openbaar Ministerie worden geconcentreerd in (tien) aanzienlijk grotere arrondissementen dan voorheen. De Wet op de Veiligheidsregio’s treedt in werking, met een regio-indeling die

aansluit op die van de politie. ‘Territoriale congruentie’ lijkt immers verstandig. Die gedachte wordt echter al snel verlaten wanneer de politie wordt omgevormd tot één korps Nationale Politie. Met tien geografische eenheden die nu aansluiten op de (nieuwe) arrondissementen. En met ‘robuuste basisteams’ voor de lokale politiezorg, met een aanzienlijk groter werkgebied dan voorheen; een fors aantal politiebureaus wordt gesloten.

Diverse rechtsstatelijke *checks and balances* verdwijnen uit het bestel. Het ministerie van BZK verliest bijvoorbeeld zijn – meer bestuurlijk georiënteerde – rol, het beheer over de politie verschuift van de regiobeheerders naar de minister van V&J. En politie en OM kwamen zowel letterlijk als figuurlijk op grotere afstand van lokale samenleving, lokaal bestuur én lokaal gezag te staan. Het zijn veranderingen die zich in het lokaal veiligheidsbeleid nu pijnlijk doen voelen, zo laat het onderzoek zien.

Snel veranderend veiligheidslandschap

Een volgende majeure verandering die volgens het onderzoek spanning zet op het lokaal

VNG: voorkomen dat het veiligheidsbestel écht vastloopt

veiligheidsbeleid (en het veiligheidsbestel als geheel) is dat Nederland niet alleen de luxe kende van een *crime drop* (de gestage terugloop van de traditionele criminaliteit), maar dat zich al snel ook een *crime change* voltrok; een snelle en fundamentele verandering van de veiligheidsvraagstukken waarmee het veiligheidsbestel werd geconfronteerd.

Het jaar 2014 bracht de Russische inval op de Krim, jonge uitreizigers die zich bij IS in Syrië wilden voegen en het neerschieten van MH17. Het was slechts een opmaat voor wat zou volgen. Een Europese terreurcampagne van IS die meerdere jaren een majeure inzet van de veiligheidsdiensten vergde. Een vluchtelingen-crisis, die óók maatschappelijke onrust met zich meebracht. Geopolitieke spanningen en beïnvloeding door statelijke actoren.

Smartphones, sociale media en (andere) digitale platforms groeiden uit tot mainstream communicatiemiddel, waardoor de digitalisering van de samenleving zich tot in alle aspecten van de veiligheid liet voelen. En veiligheidsbestel en veiligheidsbeleid voortaan het hoofd moesten (leren) bieden aan bedreigingen en inbreuken in zowel de offline als de online wereld.

Onderwijl begon het onbehagen dat al jaren onder (delen van) de bevolking aan het groeien was zich meer en meer om te zetten in maatschappelijke onrust, met een gestage toename van demonstraties én ongeregelde heden. De coronapandemie en de geopolitieke spanningen leverden voor deze ontwikkelingen nog eens extra brandstof.

Ten slotte brachten na 2017 – vooral – meerdere schokkende aanslagen het vraagstuk van de georganiseerde (drugs)criminaliteit en ‘ondermijning’ aan de top van de veiligheidsagenda, met daarbij ook een toenemende vraag naar ‘bewaken en beveiligen’.

Het veiligheidsbestel kraakt

De voorgaande veranderingen betekenden dat de actoren uit het veiligheidsbestel in korte tijd werden geconfronteerd met een aanzienlijk veelkoppiger veiligheidsvraagstuk dan voorheen. Met vaak een – voor velen nieuwe – online dimensie. Dat deed (en doet) niet alleen een beroep op menskracht, maar ook op andere competenties en nieuwe vormen van expertise. Die nog lang niet overal in voldoende mate aanwezig zijn. Het onderzoek laat zien dat politie, gemeenten én de andere actoren uit het veiligheidsbestel daarom niet alleen worstelen met een schaarste aan *capaciteit*, maar minstens evenzeer met een schaarste aan *capabilities*.

In zo'n situatie is het dan zaak een helder beeld te hebben van wie welke interventies kan treffen voor het meest effectieve én efficiënte resultaat. En hoe de interventies van de één de interventies van de ander optimaal kunnen ondersteunen. Het onderzoek laat echter zien dat een doordachte beleidstheorie, zoals deze bij het terugdringen van de traditionele criminaliteit zo succesvol was, op de nieuwe veiligheidsvraagstukken nog goeddeels ontbreekt. En dat nogal eens maatregelen worden getroffen die het in het publiek-publicitaire debat goed doen, maar waarvan *insiders* de werkzaamheid op voorhand betwijfelen. Terwijl meerdere actoren in het bestel zich, mede als gevolg van de gevoelde druk, eerder op het eigen domein lijken terug te trekken dan de samenwerking en dialoog te zoeken. Begrijpelijk wellicht, maar het zet het veiligheidsbeleid als geheel eerder achter- dan vooruit.

Doordat diverse van de nieuwe veiligheidsvraagstukken minder lokale worteling kennen dan voorheen (maar soms zelfs internationaal geworteld zijn), is het begrijpelijk dat de aandacht (en daarmee ook de middelen) vaker op een bovenlokaal niveau gericht is. En dat dáár ook de sturing belegd is. Dat gebeurt in de ervaring van het lokaal bestuur echter nogal eens impliciet, zonder dialoog, vergemakkelijkt door de (her)inrichting van het bestel en het politieke klimaat. Zoals beschreven in het *Manifest Lokaal Gezag* van de Regioburgemeesters leggen landelijke prioriteiten daardoor nogal eens disproportioneel veel gewicht in de schaal, ten koste van de lokale prioriteiten en de mogelijkheid van lokaal maatwerk.

De opbrengst van het onderzoek

Het onderzoek laat zien dat dezelfde combinatie van factoren de lokale beleidsvrijheid echter op nog meer manieren onder druk zet. Incidentalisme verdringt in toenemende mate het werken aan ‘de lange lijn’, politieke en institutionele uniformiteitsdrang zet de mogelijkheid tot maatwerk verder onder druk en de – in ieder geval verbaal beleden – nadruk op repressie verminderde de aandacht voor preventie. En vooral kleine en middelgrote gemeenten signaleren dat in landelijke beleidskeuzes de situatie in de grote gemeenten vaak impliciet als uitgangspunt worden genomen. Dat maakt het hen moeilijker recht te doen aan de specifieke vereisten van de veiligheidssituatie en context in hún gemeenten. Ten slotte laat het onderzoek zien dat de aandacht voor de uitvoering, na de zo succesvolle periode uit het begin van deze eeuw, weer steeds verder op de achtergrond geraakt, net zoals aandacht voor rechtstatelijke basisprincipes zoals de *trias politica* of het *Huis van Thorbecke*. Ook dat maakt het werken aan een lokaal veiligheidsbeleid dat juist de democratische rechtsorde moet dienen er niet makkelijker op.

Een gezamenlijke herbezinning

De hiervoor beschreven ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat een effectief (lokaal) veiligheidsbeleid dat recht doet aan de veiligheidsopgaven van nu en de nabije toekomst er niet makkelijker op is geworden. Het veiligheidsbestel piept en kraakt, wat ook nog eens geïllustreerd moge worden door de relatief gestage stroom mediaberichten en noodsignalen die daar ook na het verschijnen van dit rapport nog eens op wijzen. Over de verstopte strafrechtsketen, of het gebrek aan gevangenis capaciteit bijvoorbeeld. Een burgemeester die met zorg aangeeft de veiligheid in haar stad wellicht binnenkort niet meer te kunnen garanderen. Over burgers die in de toekomst langer op noodhulp van de politie moeten wachten. Het zijn symptomen van hetzelfde probleem.

Een probleem waar volgens de VNG dus een fundamentele herbezinning op nodig is, om zo te voorkomen dat het veiligheidsbestel écht vastloopt. Dat zal bovenal een *gezamenlijke* herbezinning moeten zijn. Waarbij de verschillende actoren uit het bestel elkaar opzoeken om te bekijken wat gezamenlijk nodig en

Het begint alle spelers in het veiligheidsbestel ‘over de schoenen’ te lopen

mogelijk is. In dat licht is het goed te zien dat zo’n gesprek tussen korpsleiding en lokaal bestuur ook buiten de gebruikelijke gremia op gang begint te komen. Waardoor inzichten uit het voorliggende onderzoek ook in de strategische agenda 2025-2030 van de politie worden gedeeld. Maar dat is nog maar een begin. Het is ook zaak dat het debat met ‘het andere lokale gezag’, het Openbaar Ministerie, op constructieve wijze op gang komt. Om vervolgens te bezien welke concrete stappen mogelijk zijn om op korte termijn beweging te brengen. Dat zal niet eenvoudig zijn. Maar wellicht kunnen elementen die eerder werkzaam bleken om wel degelijk een *paradigm shift* in het veiligheidsbestel in gang te zetten tot inspiratie dienen. Omgezet naar de context van deze tijd. Kan het bijvoorbeeld helpen om wat creatieve, pluriform samengestelde *Gideonsbendes* aan de gang te zetten, met als opdracht om tot een nieuwe beleidstheorie annex strategie te komen t.a.v. enkele van de nieuwe veiligheidsvraagstukken? Zonder dat daaraan vooraf ook maar een enkele beperking wordt gesteld? Het zien van hoe het niet moet is immers één ding, maar zien hoe het mogelijk anders kan zal veel meer energie geven.

Ten slotte lijkt het goed om de discussie over de ontstane situatie op meerdere plaatsen, op meerdere niveaus op gang te brengen. Natuurlijk, in platforms als het LOVP en andere landelijke gremia. Maar het is verstandig het gesprek ook in lokale driehoeken te voeren. Of regionaal in het RBO. Om zo in ieder geval een gemeenschappelijk vertrekpunt te hebben. Hobbelen we zo verder? Of zetten we het roer om? •

Literatuur

- Eysink Smeets, M. (2024). *De positie van het lokaal bestuur in veiligheidsbestel en veiligheidsbeleid*. Den Haag: VNG.
- Regioburgemeesters (2024). *Manifest Lokaal Gezag. De ervaringen en bevindingen van het gezag over de openbare orde en veiligheid ten aanzien van het politiebestedel. Hoe kunnen we samenwerking binnen het bestel optimaliseren en onze politie versterken?* Den Haag: Bureau Regioburgemeesters.
- VNG (2025). *VNG roept op tot herijking veiligheidsbestel*. Den Haag: VNG.

GESLAAGD

Aan de Politieacademie studeren jaarlijks vele politiefunctionarissen af. Voor deze rubriek selecteren de opleiders van de Politieacademie enkele boeiende en goed beoordeelde verslagen van afstudeeronderzoeken. De meeste scripties kunnen bij de Mediatheek van de Politieacademie (www.politieacademie.nl/mediatheek) geraadpleegd worden. Publicatie aldaar is afhankelijk van de rubricering van de mate van vertrouwelijkheid. De scripties van onderstaande studenten kunt u rechtstreeks aanvragen via het vermelde e-mailadres.

Dierenexploitatie

Linde Gilsing
linde.gilsing@politie.nl
Bachelor Politiekunde

Hoe kunnen handelingskaders, werkinstructies en technologische ontwikkelingen bijdragen aan het beperken van de psychosociale arbeidsbelasting van themahouders Dieren?

De opsporing van dierenexploitatie heeft raakvlakken met het werk van gespecialiseerde afdelingen zoals zeden en TBKK. Echter worden de meeste van deze onderzoeken uitgevoerd door de blauwe collega's, die doorgaans niet specifiek zijn opgeleid voor het complexe onderzoek van dierenexploitatie. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het analyseren van dierenpornografie. Waar er voor de analyse van kinderpornografie specifieke opleidingen en expertise beschikbaar zijn, bestaat deze expertise niet voor het onderzoeken van dierenpornografie. Dit heeft grote gevolgen voor de psychosociale belasting van de medewerkers die met dergelijke zaken worden belast.

Conclusie van mijn onderzoek is dat zowel de operationele aanpak als de wetgeving rond dierenexploitatie dringend herzien moeten worden. Een adequaat handelingskader, met duidelijke taakverdeling en de inzet van technologie, is essentieel om de werkdruk van de medewerkers te verlichten en de effectiviteit van het opsporingsonderzoek te verhogen. Bovendien is het noodzakelijk dat de wetgeving wordt aangepast om dierenexploitatie aan te pakken, zodat daders niet onbestraft blijven en de samenleving beter beschermd wordt tegen deze vorm van misdrijf.

Bewaken en beveiligen

Kevin Holtkamp
kevin.holtkamp@politie.nl
Bachelor Politiekunde

Op welke wijze kan het Team Bewaken en Beveiligen (TBB) zich aanpassen aan de maatschappelijke, organisatorische en technologische ontwikkelingen en hoe kan dit tot uitdrukking worden gebracht in de opleidingen van en voor het team?

De afgelopen jaren is de druk op het stelsel Bewaken en Beveiligen toegenomen. Vanwege capaciteitsgebrek en de veranderende maatschappij heeft het Team Bewaken en Beveiligen (TBB) zich echter onvoldoende verder kunnen ontwikkelen.

Het TBB speelt een cruciale rol in het stelsel Bewaken en Beveiligen, vooral bij dynamisch toezicht, maar kampt met capaciteitsgebrek. Er is een tekort aan samenwerking tussen eenheden zoals de DKDB en BE. De grootste dreigingen, zoals explosies en ex-partnergeweld, worden niet goed behandeld in trainingen. Medewerkers missen basiskennis over dreigingsfenomenen. Organisatorisch is het gebrek aan doorstroom het grootste probleem. Technologie wordt nog onvoldoende benut, hoewel er groeiende behoefte is aan innovatie. Er wordt gepleit voor een korte, praktijkgerichte opleiding.

Om gerichte aanbevelingen te kunnen doen, is eerst politieke duidelijkheid nodig over de precieze invulling van het TBB. Verder wordt geadviseerd om samenwerking binnen het stelsel en voldoende doorstroommogelijkheden te bieden aan medewerkers, gerichte trainingen aan te bieden en een opleiding specifiek voor bewaken en beveiligen te ontwikkelen. Technologie moet eerst verder worden ontwikkeld, maar wordt in de toekomst als een handig hulpmiddel gezien.

Philippe De Baets, Marc Cools, Peter Klerks & Joery Matthys (eds.)

Politie en inlichtingendiensten

Politie-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten hebben een complexe relatie met elkaar. Ze maken deel uit van een integraal veiligheidsapparaat, waarin het verzamelen en delen van informatie cruciaal is in de strijd tegen onder meer terrorisme. Toch verlopen de samenwerking en informatiedoorstroming moeizaam. Proactief handelen vereist dat bepaalde barrières tussen diensten worden afgebroken.

Door het geheime karakter van staatsveiligheid en inlichtingendiensten is het moeilijk om hun samenwerking met politiediensten kritisch te onderzoeken en publiek te bespreken. Dit staat namelijk op gespannen voet met de bescherming van fundamentele rechten en vrijheden. Centraal hierin staat de afruil tussen burgerrechten en veiligheid.

Overige nummers van huidige jaargang

Politie en drugs

Sofie De Kimpe, Steven Debaut, Toine Spapens & Dirk Korf (eds.)

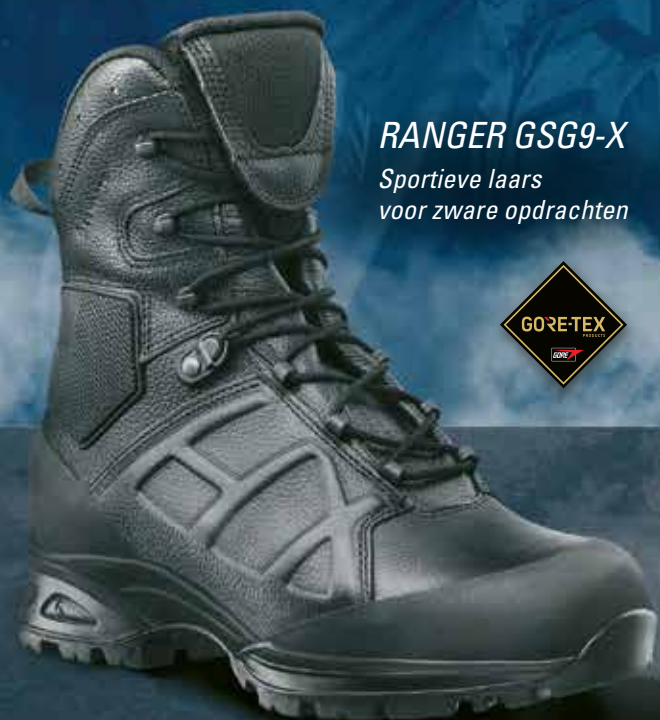
De financiële kant van criminaliteit

Thom Snaphaan, Antoinette Verhage, Geert Delrue, Wim Huisman & Manon Hoekstra (eds.)

Digitalisering van politiewerk

Mariëlle den Hengst, Sofie De Kimpe, Evelien De Pauw & Wim Broer (eds.)

RANGER GSG9-X

*Sportieve laars
voor zware opdrachten*

**HEROES
WEAR
HAIX**

www.haix.nl/haix-ranger-gsg9-x

RWS

Defence & Law Enforcement

RWS GmbH - Your reliable partner for your mission, training and simulation. As leading manufacturer of innovative ammunition, we develop and provide small caliber standard and special ammunition for a variety of professional applications. Precise, reliable and safe. In close cooperation with you, we develop and provide the best solutions for your current and future challenges. For you. Worldwide.

9mm x 19
Action SXF NL
6.1 g / 94 gr

BDT

RWS GmbH is part of the Beretta Holding Group and member of the BDT alliance. This advertisement serves to present our company. Delivery exclusively to official buyers.

RWS GmbH / info@rws-tech.com / www.rws-technology.com